

MOKSLAS MENAS LITERATūra

PRISIKĖLIMO MOTYVAI POEZIJOJE

A. TYRUOLIS, New York, N. Y.

Nuostabiai sutampa Kristaus prisikėlimo šventės su pavasario atbūdimu: amžinosios vilties rytas aušta šviesiam pavasariui brėkstant. Kristaus prisikėlimas siejasi su gamtinio prisikėlimu. Gamtinis ir atbaigtinis ciklas savo atbaigimo prasme randa religiniam begalybės praplėtimui. Gamtinis pavasaris šaukia amžinojo pavasario pradų.

Ne gamtinis pavasaris, tuo būdu, gyvenimui gražina Goethės Faustą, ne ką tik atbūdisi gamta, bet vėlykinių varpų gausmas, Kristaus prisikėlimas. Tenkintis vien gamtos pagoda reiškia tenkintis cikliniu ribotumu. Kai kuris graikų filosofas sakė, kad ciklas (lanakas) — tobulesiausia geometrinė figūra. Bet nelygstamoji krikščioniškosios religijos vertė — išsilaukti iš Nietzsche „nuo grįžimo iki grįžimo“ (helenistinis ir bendrai rytietiškas motyvas) ir siekti begalybės ir amžinumo atgal nebegrižtančia linija.

Pavasariu prasideda ir mūsų Donelaičio „Metai“, išjudinti dinamiškos saulės jėgos, budi nandios svieta, griauančios žiemos triūsus. Bet 18-tojo šimtmečio periferijos lietuvis — idiliškas ir netragiškas. Jis neatsietas nuo savo žemės, jis dėl savo etninio savijūties geriau su tapęs su savo patriarchalinės valdžios sistema, kaip anas 19-tojo šimtmečio vidaus lietuvis, kurs jau yra „smūtnas žmogus“, taigi savo esmėje liūdnas ir tragiškas. Jam gieda ir jį linksmina poetas (A. Strazdelis), pranašaudamas pavasarį, kaip jo krašto laisvės dieną.

Nors jis tebestovi ant žemės, bet jo laisvė jau labiau pažesta, kaip ano buvo, jis jau nėra tikras, kad ryt neatšidurs „už Uralo, žemės galo“ (A. Baranauskas).

Aušrinis lietuvis dar daugiau kupinas dinamiškos pavasario jėgos ir tautinio prisikėlimo vilties. Poetas dabar norėtų „prikelti nors vieną senelį iš kapų milžinų ir išgirsti, nors vieną, bet gyvą žodelį iš senovės laikų“ (Maironis). Praeitais laisvė ir didybė — akstinas naujai atečiai. „Pavasario Balsai“ tai tas dvilinkos laisvės poezijos lobynas, kurs pilnas „smūtno žmogaus“ prisikėlimo vilties. Per visą eilę dešimtmečių tas vardas išliko ir tebeįsilaikė.

Tiesa, laisvės netekimas negali ir neturi būti kliūtis išgyventi Kristaus prisikėlimą, kaip amžinosios laisvės laida, kai „prikėlė Jis žemei laikus atgimimo ir laimingas, kurs Jį supras“ (Maironis). Bet politinės ir fizinės laisvės netekimas jau yra kliūtis laisvai išgyventi savo žemės grožį, kurs žemišką ciklinį atgimimą, kurs yra amžinojo grožio atspindys. O tremtinio mintys jau nuolat krypta į jo gimtąją žemę, jis ten regi „grožį ir kampą kiekvieną“ (A. Mickevičius). Čia jam visi daiktai „ne taip šventi, ne taip mieli“ (K. Brazdūnas). Ir kai jis išeina į kitus kraštus, jo žemė ir namai palieka „kaip šventenybė, laimė, paslaptis“ (F. Kirša). Kai sielos harmonija apgriauta, ve-

lykinį džiaugsmą drumsčia nelaisvės šešėlis.

Nušvitęs džiaugiuos, dūsauju /kartu,
Tėvynės nelaisvę atminęs.

(M. Vaitkus).
Tik ten, kur eina kalba apie aną faustišką žmogų, kurs savo krūtinėje jaučia „dvi slepas“, kurs gali atsitolinti nuo laiko ir erdvės ribų, tik ten prisikėlimo varpai gali turėti nelygstamos prasmės.

Nutilk, prigimtie! Girdžiu /sieloj varpus...
Ir liejas iš jų galybės ant gausmas, Kristaus prisikėlimas.

(M. Gustaitis).
Tai dvasiškai klaidžiojuso žmogaus, išnirusio iš savo klajonių, kaip dulkė išnyra saulės spindulių žaisme, atsivertimas. Tai būseną mūsų šimtme-

čio pradžios žmogaus, jau nyrančio laisvės ir daugiau tikinčio kultūrinė ir dvasinė laisvė (kaip kad tikime ir dabar mes visi išstremtieji ir kitaip savo žemę palikusieji).

Kam beklajoti, sielą terioti: Šiandie jau rytas, rytas širdies. (B. Sruoga).

Savo žemę palikęs žmogus niekad neįsijaus į tikrą ir nuosirdų svetimiosios gyvenimą, jį jos gamtinio atgimimo grožį ir klaus su poetu: „Sakykite, kur tie laimingi kraštai?“ (F. Kirša). Nes nelaisvės įrežtas žaidas balzamu gydė jo žemės vaistas — sidabrinę vytyrio giesmę, viršum juodos dirvos ratu besukančios pempės sveiktinimas, liūdna akute iš po snausų bežvelgianti žibutė, jį sraunųj upelį įbridusios puvienos. Viso to jis, galbūt, svetur ir neturės. Jo vaikai gal augs didelių namų paunksniuose. Iš to kilęs skausmas drums vėlykinį džiaugsmą:

Tik sieloje žaidos atvertos Nerimsta su varpo malda. (F. Kirša).

Tačiau mūsų laisvės dvidešimtmečio poetas tvirtai tikėjo, kad tamsos galios, tėvynės laisvę mindančios, savo magiškais garsais nugals vėlykines laisvės varpas ir mums nereikės „mirti aleliuose“:

Šalton peklon nuneš naktų /prakeiktą lobį,
Šventi pavasario varpai. (B. Brazdūnas).
Tuo tikėjimu tebegyvena ir mūsų šių dienų poetas, sveti-

Aleliuja!

Šešėliai klaidžioja patamsiuose,
Be galo niūrios dienos tęsiasi...
Kur laimės džiaugsmo vargšas sėsis,
Kai gimtas židiny užgesės.

Viešnagė jau svetur apkarto, —
Skriauda ir badas pakelui jai...
Bet suskambės juk vieną kartą
Visam pasauliui: Aleliuja!

Per kaimus pelenuos parblovėstus,
Per vargo išklampotą kelią,
Ateis prisikėlimas trokštas
Ir tykai rymančiam smūkteliui.

Ir ant žaidų kančių karūnos
Uždės pavasario gėlių jam,
Kai grįžę išstremtieji sūnūs
Giedos vieningai: Aleliuja!

Pavasario elegija

Jau pavasario lenktynės:
Pirmas kas žydės?
Kas gi skleisis pirmutinis,
Kam gi pavydės?

Ar žemi alyvų krūmai,
Ar augstieji klevai?
Pirmas kas dienos tikrumą
Pasitiks žiedais?

Sprogsta milžinas kaštanas,
Zieduose jieva, —
Sode tikras žiedų tvanas
Ir gėlių kova.

Tiktai likos gluosnis vienas
Pilkas pagirys,
Ak, palaužtas jo kamienas
Vėtros sukury!

Šalnos širdį jam pakando
Kovose jaunam,
Ir veltui jis keltis bando —
Jau žiedai ne jam...

Nuo artimų krantų nutolus

Nuo artimų krantų nutolus,
Banga svetur mūs sviedė vėl,
Ir jūroje klaidingos uolos
Kraštui mums trukdė išsikelti.

Daug vargo audroje pakėlę,
Širdį siekimą susikūrėm
Ne tam, kad jį sutryps, vėliai
Prie svetimųjų grįžti durų.

Būres įtempkime dar kartą,
Ir dar stipriau papūsči, vėjau!
Krašte sutiksim jauną kartą,
Kur nepalūžus išstovėjo.

Gyventi grįžę, lyg iš kapo,
Bučiuosim žemę numylėtą,
Nurime baigsim skausmo lapą,
Daug kartų ašarom aplietą...

muos kraštus viltingai žiūrįs į savo ateitį. Vėlykines ugnies nešėjos tai simbolis kiekvieno mūsų gero žygio, garbingo darbo, kurs kelia mūsų žemės vardą, kai jos „neša židinį palaimos ugnį, neša giminei gyvasties ugnį“ (V. Jonikas). Ir nors „lankom plačias žemes, daug kam jos patinka jau“ (F. Kirša), bet tas patikimas tėra tik laikina vieno kito apgaulė, subliūskanti giliausioji sielos esmė būti „sau žmogumi“, tai yra ištikimam savo žemei ir jos ugningai laisvės aušrinei.

Visiems tiems, kurie taip labai norėtų gulti į svetimus kapus, kurių kovotojišką idealizmą nustelbė ir pavergė pigus dienos materializmas, savo žemei ištikimas poetas drąsų su tūkstančiais kitų balsų atsako ne rudenio mirtim, o pavasario, prisikėlimu tikėdamas:
O aš taip nenoriu dar gulti /grabą —
Žinau, kad pavasaris ateis. (A. Rūkas, Bokštai, meilė ir buitis).

A.I.A. garbės premijos

American Institute of Architects garbės premijos šiais metais praplėstos veik visų rūšių statybos projektams. Projektai turi būti pradėti statyti ne anksčiau kaip 1947 metais. Atliktų ir įvykdytų statybų reikalinga medžiaga darbų parodai reikia pristatyti iki š. m. birželio 7 dienos į New Yorko A.I.A. skyrių. Šios premijos yra labai reikšmingos jauniems architektams, A.I.A. jas skiria bendradarbiaudamos ir remiamos didelių koncernų. Taip, kad laimėtojai A.I.A. premijos atsidaro plačios galimybės sudaryti svarbių svarbių kontaktų su vadovaujančiomis krašto firmomis.

Kas iš didžiausios elektros lempos, jei ji nėra sujungta su srove? Ko vertas, kad ir puikiausias, žemės gyvenimas, jeigu jis nesiglaudžia prie Dievo, prie visa gaivinančio centro?
T. Toth

T. Valius Velykų Rytą žemaitijoj

PAS RAŠYTOJĄ R. SPALĮ

„Didžiųjų Atgailų“ knygos proga
J. KUZMICKIS, Anglija

Anglijoje nebedaug mūsų rašytojų gyvena. O ir tie, kurie čia dar laikosi, turi nekokias kūrybai sąlygas: uždardis, palyginti, čia nedidelis, pragyvenimas brangus, tad ir laisvo laiko kūrybai nebedaug belieka.

Halifaxe jau keleri metai gyvena kūrybingas rašytojas Romualdas Spalis. Pačioje pradžioje, kai čia atklydė lietuvių ryžosi gerai užsirekomenduoti vietinių žmonių tarpe, R. Spalis buvo aktyvus visuomenininkas, net DBLS Halifaxe skyrė pirmą premiją. Tačiau ilgainiui rašytojas įsitikino, kad norint ką nors įmanomesnio sukurti, reikia ilgai vakarais ir naktimis pasėdėti ir rasti progą susitikti. O čia ne tik DBL Sąjunga artima jo širdžiai: jis ir aktyvus skautas, ir Rašytojų D-jos D. Britanijos skyrė valdybos narys...

Kaip metodiškai turi R. Spalis naudotis laiku, parodo ir šis atsitikimas. Pakviečią jį į Bradfordą, į jaunųjų mokinių sueigą, kad ką nors papasakotų ir su savo kūryba jaunuosius supažindintų. Rašytojas atsako:

— Nors labai norėčiau pasišmonėti Bradfordo, deja, negalėsiu, nes sekmadienį kitur pažadėjau. O sugaišti dvi dienas jau labai didelis liuksusas; juo labiau, kad esu priverstas ir kitą žanrą paliesti: pažadėjau porą straipsnių parašyti. Kada pažada įvykdysiu, — nežinau.

Visai neseniai „Tremties“ leidykla išleido R. Spalio jau antrąją beletristikos knygą (pirmoji — „Trylika nelaimių“) — išleista „Pradalgės“ — „Didžiasis Atgailas“ (352 psl.). Joje išspausdinta 13 novelių (matyt, rašytojas kai kieno nemėgsta 13 skaičiaus nesibaimina). Knyga išleista gražiai, meniškai. Tos knygos proga kreipiausi į darbus užsivertusį autorių su keilais klausimais, kuriuos jis mėlai man atsakė.

— Žinau Tamstos ilgą darbo valandas fabrike duonai užsibrūti. Kokiu būdu susirandate tiek laiko, kad pajęgiate daug ir našiai kurti? — paklausiau.

— Naktis man lieka, — atsakė R. Spalis. — Dangiausia tūriu laiko tarp 21 ir 24 val. Žinoma, miego sąskaiton.

— Kiek laiko kūrėte paskutinę knygą „Didžiosios Atgailos“? — Su perrašinėjimais, taisymais — dvejus metus.

turtingas savo eksponatais, kad medžiagą imu iš gyvenimo, žinoma, atitinkamai pergrupuodamas, patuododamas.

— Ar pakankamas domėjimasis mūsų knyga ir rašytojais?

— Jei leidėjai drįsta leisti, matyt, yra tautiečių, kurie knygą vertina ir ja domisi. Tačiau yra ir tokių, kurie pamiršta, kad lietuviškoji knyga yra lygtas kraujas, kuris palaiko tautos jėgas. Prie progos norėčiau atkreipti dėmesį ir į tragikomiską elementą. Dalis laikraščių paprašo ir laikraštį užsirenumeruoti, ir kūrinių atsiųsti, pamiršdami, kad rašytojas prie dabartinių sąlygų turi kietai apie 4-6 savaites pasėdėti, norėdamas šį tą parašyti. Argi rašytojo darbas nevertinamas?

— Ką manote apie Anglijos lietuvių rašytojus ir jų darbus? — Rašytojų Anglijoje ne daug ir iš jų vos pora pabėgę nuo fizinio darbo; tačiau jie visi pilni kūrybinės dvasios. Tik ryšys tarp jų padrikas.

— Ką manote apie mūsų kritiką ir recenzijas? Ar jų nepereizai mūsų spaudoje?

— Tremtyje netekome dalies rimtų kritikų. Jų vietoje atsirado eilė mėgėjų, kurie nesugeba ugdyti skaitančiųjų skonio. Skaitydami recenzijas, kartais ne tiek susipažįsti su kritikuojamu kūriniu, kiek su pačiu kritiku, o tačiau gyvas reikalas į kritiką labai rimtai žiūrėti. Kritika mūsų kultūros ramstis. Daugiau jos!

— Ką dabar rašote ar rengiate spaudojai?

— Turiu daug ką užsiplanavęs, jei, žinoma, sveikata išlaikys. Tačiau šiuo metu baigiu stambią apysaką (puslapių atžvilgiu gal didesnę) ir už „Didžiasis Atgailas“ jaunimui bei senimui, kur supinti nuotykiai bei humoras. Pavadinimas: „Gatvės berniuko nuotyčiai“.

— Kokie Tamstos pageidavimai, kuriuos galėčiau perduoti naujos knygos skaitytojams? — Šimtus, gal tūkstančius valandų prasėdėjau rašydamas knygą. Pasitikejau ta nedidele tremtinę grupę, kuri atstovauja mūsų tautą. Norėčiau, kad tautiečiai lygiai širdingai „Didžiasis Atgailas“ priimtų, kaip aš jį sukuriau.

— Išleides „13 nelaimių“ fejletonus, gavau iš skaitytojų visą eilę laiškų, kurie moraliai labai mane sustiprino. Jei ir „Didžiosios Atgailos“ sukelia skaitytojų norą man parašyti, — būsiu labai dėkingas. Mano antrasis yra minėtos knygos gale (13, West View, Hopwood Lane, Halifax, England), — baigė rašytojas R. Spalis.

KRONIKA

Anglijoje yra nedaug lietuvių rašytojų, ir jų darbo sąlygos, palyginti, sunkios. Tačiau jie vistiek nemeta plunksnos ir laikas nuo laiko pasirodo su naujomis knygomis.

K. Barėnas, dirbdamas tekstilėje, daugiausia laisvo laiko paskiria vertimams. Kiek anksčiau pasirodė jo išversta John Stenbecko knyga „Tarp pelių ir vyrų“ (Pradalgės leidinys). Neseniai knygų rinkoje pasirodė naujas jo vertimas — James Hiltono „Sudie, pone Čipse“ (Akiračio leidinys).

Jonas Gajlins pernai pasirodė su pirmą beletristikos knygą „Susitikimu“ (TT Pranciškonų leidinys). Netrukus išspausdins jo naują apysaką „Kartuvės“, kurią leidžia „Rūta“. Abiejose apysakose veiksmai vyksta sovietų okupuotoje Lietuvoje.

Rom. Spalis, kurio anksčiau pasirodė „Trylikos nelaimių“ (Pradalgės leidinys) fejletonų rinkinys, atidavė spaudai „Gatvės berniuko nuotykius“, dviejų dalių apysaką iš laisvos Lietuvos jaunimo gyvenimo. Knygą leidžia „Rūta“. Kita jo apysaka spausdinama Vokietijoje.

Vladas Šlaitas, kurio pirmasis eilėraščių rinkinys „Žmogioskos psalmės“ buvo visų laimėtojų priimtas, baigia rengti spaudai antrąjį eilėraščių rinkinį. Jame žada sudėti visus stipresnius savo eilėraščių.

Atrodo, kad rašo ir S. Laučius (Stelle) su F. Neveravičium. Pastarasis yra užplanavęs didesnį romaną.

K. Ant. Tamulis, išlaikęs speciaus egzaminus, turi trumpų radijo bangų siųstuvą — Amateur Radio Station W9PQS. Iš savo stoties kalba bangomis 2 metrų, 10 mtr., 20 mtr., 75 mtr. Susisiekiama su Vokietijos, Australijos radijo mėgėjais. Turėjo kelius įdomius pasikalbėjimus su JAV konsulu Pietų Afrikoje, o taipgi su skėstančio laivo kapitonu Carlson. K. Ant. Tamulis darbuojasi vienoje parapijoje netoli St. Louis, Ill.

Flarjonas Valeika, iš savo karinės tarnybos — pulkininkas leitenantas, dabar gyvenęs 1117 N. 15th str., East St. Louis, Ill., yra sukūręs apie 24 valsus, 10 maršų ir keletą intermezo, viso apie 50 kūrinių, kuriems jieško leidėjų. Jo muziką yra lietuviškais motyvais papuošta. Muzikos studijas ešes imperatoriškoje konservatorijoje Petrapily, drauge su Miku Petrausku.

L. Dovydenas atidavė spaudai 3 knygas: Gabija leidžia „Per Klausučių uyltėlę“, Vismanta — „Tūkstantis ir viena vasara“, Terra — „Valtis po ratais“. Rašo „Klemą Dūdą“.

Terra leidžia B. Sruogos „Ge dimino sapną“, A. Skėmos „Šventąją Ingę“, A. Gide „Pastoralinę simfoniją“, K. Borutskio romaną „Baltaragio malūnas“, Paer Lagerkvisto „Barabą“ ir pasakas jaunimui „Verkiantieji gluosniai“.

Jankaus išleina „Pušis“, novelių rinkinį ir jaunimui „Pograganos kirviū“.

J. Švalstas paruošė spaudai „Savojo kraujo šauksmą“, „Aukso kirvį“ ir „Petra širvoką“.

A. Tulys parašė naują novelių rinkinį „Pelenų ugnelė“.

DANTISTAS
6322 South Western Avenue
 Priėmimo laikas pagal sutarimą
 telefonu.
Telefonas Grovehill 6-3642

Lietuvoj gimusio mokslininko atradimas

Universalinė Kahno reakcija

G.YD. P. J. BACDANAVIČIUS, Brooklyn, N. Y.

Senas žilagalvis profesorius, paskaitęs paskutinę paskaitą semestro pabaigoje, graudeno mus tada besiruošiančius tapti gydytojais tokiais baisiais žodžiais: — Jei jūs nors vienas iš savo kabineto išleisite ligonį nepadarę tvarkingo šlapumo analizę, tai žinokite, kad dėl to aš, net jei ir miręs jau būsiu, ir visvien jums prisipačiuosiu, ir ko gero net karste apsiiversiu...

Tuo metu jo žodžiai skambėjo mums gana keistai. Nelabai dar giliai suprasdami medicinos mokslo paslaptis ir stebuklus, mes tik buvome labai nustebę. Šiandien medicina nuėjo taip toli, kad padori praktika neapsėina be daugybės reakcijų ar tyrimų. Dauguma iš jų padaro mums paties gydytojo kabinete, o gal net daugiau negu pusė daroma specialiose mediciniškos laboratorijose. Tos reakcijos yra pirmieji gydytojo pagalbininkai kartais tikrai sunkioje kovoje dėl tikslios diagnozės.

Kone visiems žinoma Wassermano reakcija, kuri padeda gydytojui sifilio ligą nustatyti. Toji reakcija yra praėjus kelerio pasikeitimo fazėms, tačiau pagrindinis jos principas pasiliks ligi šiol nepakitęs. Čia Amerikoje toji reakcija vadinama dar net keleriais vardais. Viena iš jos modifikacijų vadinama Kahno reakcija. Kahno vardas mums nieko nesakytų, jei su juo nebūtų surišta mūsų tėvų žemė.

Atradimai kraujo tyrimuose

Michiganio Universitete, medicinos fakultete, serologijos institute gyvena ir dirba tasai profesorius Kahn. Jis gimęs Lietuvoje, mokslo baigęs čia Amerikoje ir šiuo metu šalia savo pirmosios Kahno reakcijos ima pragarsti nauja universalinė kraujo reakcija. Šio metu gydytojai, kaip anieji viduramžių alchemikai, tebesvajoja ir tebesimūša sunkiai ir kruopščiai dirbdami, norėdami surasti tokią kraujo reakciją, kuri galėtų gydytojui pasakyti ar ligonis, kurio kraujas tiriamas, iš viso kokia nors liga serga, ar ne. Toji mintis pastūmėjo daugelį žmonių į kruopštų darbą. Vienas iš tokių įsivertusių yra minėtasis Kahn. Patsai stumtelėjimo momentas atsirado tokiose aplinkybėse. Padaręs savo modifikaciją sifiliui pažinti, jis labai nustebė, kad kai kada toji reakcija išeidavo pozityvi, kai jokios sifilio ligos visai nei būte nebuvo. Tos klaidingos pozityvios reakcijos kainavo jam daug nemigo naktų. Patikrinęs įsai visus savo davinius, patikrinęs visus reagentus ir ingredientus, bet vistiek to netikros pozityvios reakcijos pasikartodavo. Parbėgęs namo jis skundavosi savo žmonai, diskutuodavo su ja savo metodus, įsivertė savo darbe klaidos, bet viskas veltui. Vieną dieną jis ėmė galvoti visai kita linkme. Čia gimė jo teorija. Gimusi teorija būtų ir numirusi visai be pėdsako, jei jos nebūtų buvę galima įrodyti praktikoje. Tam įrodinėjimui reikėjo labai daug laiko ir visos eibės tyrimų.

Kruopštus darbas laboratorijose

Tuos tyrimus jis pradėjo su savo laborantais. Kiekvienam buvo tiriamas kraujas reguliariai ir žiūrima, ar neatsiras kokių nors nebūtų reiškinų. Visi tyrimai buvo daromi labai kruopščiai. Pernelyg daug nesigilinant į serologijos metodiką, čia verta užsiminti, kad kraujo serologinės reakcijos daugumoje remiasi tiriamo skaidraus skysčio padrumzėjimu. Tas padrumzėjimas galima stebėti keliais būdais: arba tiesiai akimi, arba mikroskopu ginkluota

akimi, arba padrumzėjimo intensyvumą grafiškai išreiškiant kreivėmis, užrašant reakcijos vyksmą specialiomis mašinomis ar aparatais. Pagal Kahn, kiekvienas žmogus toje reakcijoje turi sau ir tikrai sau vienam būdingus kreivėsios užrašytus ruožus. Tie ruožai pasilieka nepakitę ir būdingi tikrai tam vienam žmogui. Sakysime, panašiai, kaip pirštų nuospaudai popierėje yra būdingi kiekvienam žmogui individualiai.

Toki užrašymai arba grafinės paternos buvo daromos reguliariai ir sistematiškai kiekvienam laboratorijos tarnautojui. Mėnesių mėnesiai slinko, paternos pasiliko individualiai tos pačios kiekvienam tiriamajam. Staiga atsitiko tai, ko visi labiausiai laukė. Vieną rytą profesorius rankose gulėjo viena, pači pirmoji liguistai pakitusi paterna. Jis pasiūkė tą laborantę, kurios reakcija pasirodė pakitusi. Mergina aiškinosi, kad jina puikiai jaučias. Jokių liguistų reiškinų jina nebuvo pastebėjusi. Sveikata puikiau-sia.

Profesoriui teko ilgai įtikinti toji mergina, kad jina pasiduotų klinikiniam visuotiniam tyrimui. Tas tyrimas buvo kruopščiai padarytas, ir tyrimo daviniai kitą rytą jau buvo profesorius rankose. Bet koks nusivylimas! Iš visų tyrimo davinų buvo aišku, kad mergina visai sveika. Čia ir vėl galvosūkis. Gal čia ir vėl kartojasi pirmąsį tyrimo ironiją, gal čia ir vėl klaidingai pozityvi reakcija, ir ta pati nesėkmė toliau tebepersekioja susirūpinusį mokslininką. Išėina, kad visa sukurtoji teorija ir visos padėtosios pastangos yra tikrai dar vienai netiksliai reakcijai pagaminti.

Pagalau — surasta

Visi tyrimo daviniai vėl iš naujo tikrinami, vėl patikslinami. Pats mokslininkas reguliariai tikrindavo merginos kraują. Pakitusi paterna ištikimai pasikartotavo sekančiuose grafiniuose užrašuose. Mėnesiui praslinkus tie pakitimai paternoje pasidarė tiesiog siaubūs. Mokslininkas vėl gavo įtikinėti savo laborantę, kad jina ir vėl pasiduotų klinikiniam tyrimui. Šį kartą gydytojai pasirodė laimingesni. Plaučių rentgeno nuotrauka parodė mažučius pakitimus, bet tie pakitimai pasirodė toli gražu permaži, kad jų būtų pakakę diagnozei nustatyti.

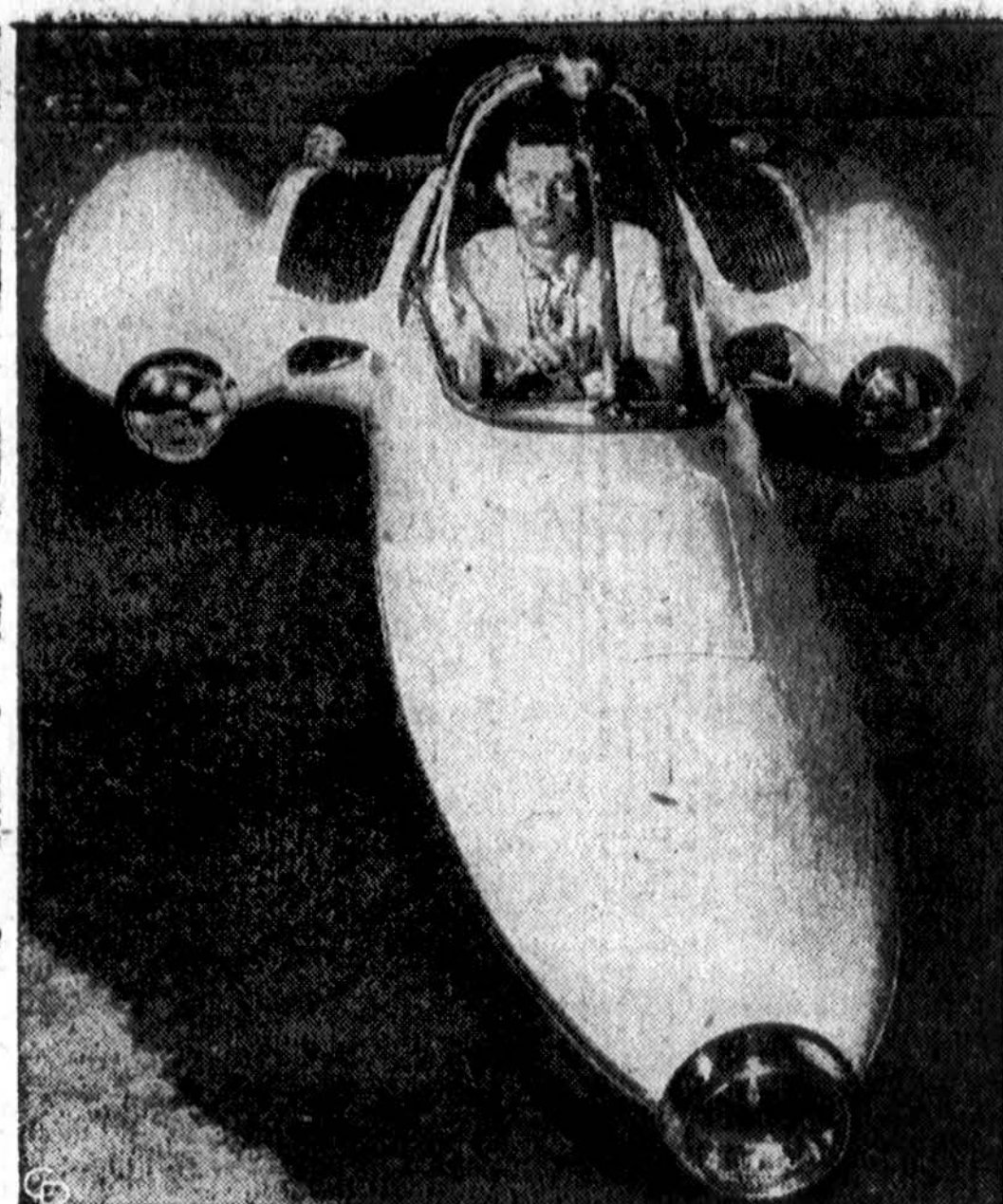
Grafinėje paternoje pakitimai didėjo ir didėjo. Pagaliau, trims mėnesiams praslinkus pakitimų plaučiuose buvo tiek, kad gabūs rentgenologai pajėgė nustatyti merginai diagnozę. Jų ištarmė buvo — tuberkuliozės. Vadinasi, Kahnui pavyko surasti ligotus reiškinus savo reakcija pirmam, negu, kad klinicistai galėjo diagnozė nustatyti. Merginai pritaikinta atitinkamas gydymas ir jina pasveiko. Bet jos nelaimingas susirgimas atnešė laimės naujamai Kahno reakcijai.

Naujos viltys medicinoje

Pagalvokime dabar, kokia didelė laimė, kada galima pažinti ligą dar pačioje pradžioje, kol dar liguisti procesai nėra pažengę, ir kada galima viskas gydant atstatyti iki pirmąsio sveikatos stovio!

Negalime čia gilintis į šios reakcijos pagrindus, bet tik galime pasakyti, kad toji reakcija yra pagalbininkė kai kurioms ligoms ankstyvai diagnozuoti. Dabar, žinoma, dar negalima išskirti savo gydytojo kabinete serologinės reakcijos daugumoje remiasi tiriamo skaidraus skysčio padrumzėjimu. Tas padrumzėjimas galima stebėti keliais būdais: arba tiesiai akimi, arba mikroskopu ginkluota

SUKONSTRUAVO AUTOMOBILĮ

New Yorke, Tarptautinėje Sporto parodoje, išstatytas šis automobilis. Jį sukonstravo Richardas Harp, Boonsboro, Md. (sėdi automobilyje). Naujajį automobilį jis dirbo dvejus metus ir jam tai kaštavo \$2,500. Automobilis sveria 1,800 svarų, turi 75 arklio jėgų lėktuvo motorą, gali išvystyti 120 mylių greitį per valandą. Konstruktorius jį įkainuoja \$5,000.

Kaip vystysis Amerikos ūkis netolimoje ateity

J. Budzeika, Gt. Barrington, Mass.

Amerikos ūkis šiuo metu pergyvena didelio aktyvumo laikotarpį. Bendrai paėmus, dabar yra daug, uždarbiai yra gerbi, gamyba didelė. Tačiau kai kuriose ūkio srityse pasireiškia nedarbas, ūkio atoslūgis ir mažėjanti gamyba. Šie maži ūkio šešėliai pasireiškia kaip netikrumo salelės bendrame krašto gerbūvyje. Kadangi tai gali būti didesnės krizės pirmieji ženklai, dabartinė ūkio padėtis turi būti atidžiai sekama.

Ūkio plėtotės pasėkos pradedamos jausti

1950 metų vasarą saugumo sumetimais Amerika pradėjo ginklų gamybą dideliu mastu. Kadangi tuo metu krašto pramonė dirbo pilnu apkrovimu, kito reikalas statyti naujus fabrikus, kurie galėtų gaminti ginklus. Palankios valdžios mokesčių politikos dėka, Amerikos pramonė pradėjo staigiai plėstis ir per palyginamai trumpą laiką pergyveno vieną didžiausių savo išsivystymo laikotarpių. Pleno gamyba iki 1952 metų galo padidės 20 nuošimčių, aluminijaus gamyba bus sudgubinta iki 1953 metų vidurio, elektros gamyba padidės 40 nuošimčių iki 1953 metų pabaigos. Lygiagrečiai plečiasi, nors kiek mažesniu mastu, chemijos, naftos, mašinų ir lėktuvų gamybos pramonė.

Šio staigaus išsivystymo pasėkos pradedamos jausti šiuo metu. Naujai pastatyti fabrikai pradeda gaminti papildomus kiekius plieno, aluminijaus, elektros energijos ir įvairių geležies metalų. Juo toliau ūkio išsivystymas plečiasi, tuo daugiau gaminama žaliavų ir jų pasiūla didėja. 1952 metų pabaigoje, kai ūkio plėtotė bus besibaigianti, pagrindinių žaliavų pasiūla bus dar didesnė negu dabar.

Civilinių gėrybių trūkumai nenumatomi

Pradėjus gaminti ginklus ir nukreipiant didelius darbo ir kapitalo kiekius į naujų fabričių statybą, civilinių gėrybių gamyba, aišku, turėjo kiek sumažėti. Valdžios įstaigos buvo nustačiusios, kiek kokių žaliavų galės būti naudojama civilinių gėrybių gamybai. Dėl tų patvarkų automobilių, namų apyvokos mašinų, baldų, gyvenamųjų namų, tekstilės ir kitų civilinių

gėrybių gamyba 1951 metų birželio mėnesį sumažėjo. Gamybos mažėjimas nebuvo tačiau toks didelis, kaip valdžios pareigūnai pradžioje gąsdino piliečius. Priešingai visiems pranašavimams, jokie prekių trūkumai nepasireiškė. Nors gamyba buvo sumažėjusi, prekių pasiūla buvo visą laiką pakankama. Padidėjus pagrindinių žaliavų gamybai, civilinių gėrybių gamyba, reikalui esant, galės vėl būti žymiai padidinta.

Šis išsivystymas verčia daryti sekančią išvadą: civilinių gėrybių trūkumo ateityje nebus. Gėrybių galimas perteklius tampa dabar daug svarbesne problema ir pramonininkai, norėdami parduoti savo prekių perteklius, galbūt, bus priversti mažinti kaikiurių prekių kainas.

Milžiniškas Amerikos ūkio pajėgumas gaminti

Kalbant apie šią žaliavų ir prekių gamybos eigą, tenka atkreipti dėmesį į tai, kad toji eiga buvo galima milžiniško Amerikos ūkio gamybos pajėgumo dėka. Ji parodė, kad Amerikos ūkis gali gaminti milžiniškus kiekius įvairių gėrybių. Tas pajėgumas yra taip pat garantija, kad Amerika galės visą laiką gaminti ir ginklus, ir sviestą dideliais kiekiais.

Nedarbas ir ūkio atoslūgio ženklai

Asmenys, dirbantieji Detroito automobilių pramonėje arba Naujosios Anglijos tekstilės pramonėje, nelabai nori tikėti, kad šiuo metu Amerikoje yra daug darbu. Tose ūkio srityse jaučiamas gana stiprus nedarbas. Taip pat bedarbių padaugėjo New Yorko mieste ir kaimiuose Pensilvanijos miestuose. Nors tai yra gana rimti ūkio atoslūgio reiškiniai, jie nėra naujos plačios krizės ženklai. Tų reiškinų priežastys glūdi Amerikos persitvarkyme į karo gamybą ir dalinai Amerikos ūkio konjunktūrų svyravimuose.

Kaip anksčiau minėta, kaikiurių pramonės šakos turėjo mažinti gamybą, kadangi valdžia apribojo sunaudojamų žaliavų kiekius. Mažinant gamybą, reikėjo atleisti daug dirbančiųjų. Ginklavimo planavimo įstaigos tačiau tikėjo, kad sumažėjus civilinių gėrybių gamybai, karo

gamyba galės suteikti darbo laisviems fabrikams ir visiems laikiniams bedarbiams. Tikrovėje įvyko šiek tiek kitaip negu visi planuotojai galvojo ir planavo. Karo gamyba, tiesa, padidėjo lyginant su 1950 metų gamybos lygiu, bet jos apimtis vis dar toli atsilieka nuo nustatytų planų. Kol ginklų gamyba neišeis į pilnas vėžes, dabartinis dalinis ūkio atoslūgis galės dar tęstis kurį laiką. Tačiau, nežiūrint savo lėtumo, ginklų gamyba visą laiką plečiasi; apie 100 milijonų dolerių yra paskirta ar numatoma paskirti ginklų gamybai ir dar nėra išnaudota. Vėliau ar anksčiau tie milijonai bus paleisti į apyvartą ir tai vėl nakels ūkio aktyvumą ir sudarys daugiau darbų.

Infliacija sulaikyta

Kita priežastis, kuri taip pat vertė mažinti civilinių gėrybių gamybą, yra faktas, kad žmonės pirko mažiau prekių. Po 1950 ir 1951 metų užpirkimų bangų žmonės apsieidė apsirūpinti įvairiomis prekėmis kelias mėnesiams į priekį. Be to, kai paaiškėjo, kad visuotinio karo artimiausiu laiku nebus, žmonės visai nustojo ūpo pirkti daugiau prekių. Nuo 1951 metų pavasario iki dabar tebesitęsia tos nuotaikos. Dauguma nutarė, kad geriau yra taupyti ir laukti, kol kainos nukris. Tas žmonių laukimas ir taupymas buvo pagrindinė priežastis, kuri prilaikė infliaciją 1951 metų bėgyje.

Nuo 1951 metų pavasario kainos nebekyla, pinigų kiekis apyvartoje sparčiai nebebedidėja, gi taupymas auga. Dabartiniu metu nematyti jokių ženklų, kurie rodytų tos padėties pasikeitimą. Infliacijos sulaikymui taip pat didelės reikšmės turi dideli mokesčiai ir protiniga Federal Reserve bankų piniginė politika. Korporacijos savo didelius mokesčius turi mokėti kovo - birželio mėnesių laikotarpyje. Tuo metu tad prieš infliacinės jėgos dar daugiau pasireiškė Amerikos ūkyje.

Išvados

Dabartinės ūkio padėties stebėjimas leidžia padaryti kaikiurias išvadas apie galimą Amerikos ūkio eigą netolimoje ateityje. Darant prielaidą, kad visuotinio karo šiais metais nebus, šios galimybės yra sekančios:

1. Civilinių gėrybių trūkumų šiais metais nenumatoma. Nors jų gamyba bus dar kurį laiką varžoma, Amerikos pramonė galės pagaminti pakankamus kiekius įvairių prekių.
2. Maisto produktų ir pramonės prekių kainos iki metų pabaigos, turbūt, nekils. Daugiau yra galimybių, kad jos šiek tiek nukris.
3. Infliacija yra aiškiai suvaržyta iki vasaros. Rudenį infliacinis spaudimas galės padidėti, bet sparčiai didėjančios infliacijos šiais metais laukti netenka.
4. Darbų šiais metais bus pakankamai visiems dirbti norintiesiems, bet darbų pertekliaus irgi nenumatoma. Norint surasti tinkamą darbą, reikės kartais daugiau pavaikščioti. Kiekvieno atveju, ginklavimo programa toli gražu nėra tokio masto, kad darbai įsietų darbininkų, kaip yra buvę per eito karo metu. Kaikiuriuose srityse, pvz., Michigane ir Naujojoje Anglijoje, nedarbas galės tęstis ilgesnį laiką.
5. Ūkio plėtotė, prasidėjusi 1950 metų vidury, atrodo, yra jau persitvarkiusi per savo viršūnę ir 1953 metais bus besibaigianti. Tai turės tam tikros slegiančios įtakos į ūkio akty-

Ar jums yra reikalinga pagalba?
Ar ieškote specialios palaimos?

Leiskite SV. PANELEI ir Didžiajam Šventajam Antanui maldauti už jus!

Melskitės su pasitikėjimu prie Švent. Panelės Marijos, visų malonių dalintojos, ir prie Šv. Antano iš Padous. Stebuklų darytojo.

Paprašius siunčiamas vanduo iš Liurdo ir relikvijų iš Šv. Antano karsto. Nesvarbu, kokia yra jūsų bėda arba noras, prisidėkite prie Novenos maldų ir giedotinių Šv. Mišių, aukojamų per visus metus prie Šv. Panelės Grotos Liurde ir prie Šv. Antano šventovės. Jie tikrai prašys už jus ir už jūsų mylimuosius, kad jų norai išsipildytų.

Tik Danguje mes sužinosime tuos gerus darbus, gautus per Šv. Panelės ir gerojo Šv. Antano maldas, nes ten nėra geriems darbams ir meilei dėl mūsų apribojimo. Mes tik privalome prašyti su pasitikėjimu ir pasiaukojimu.

Kiekvieną antradienį (Šv. Antano Dieną) giedotos Šv. Mišios ir Novenos maldos yra kalbamos žymaus stebuklų darytojo garbei. Taip pat kiekvieną šėtadienį nuolatine NOVENA giedotų Šv. Mišių yra laikoma prie Šv. Panelės Grotos jūsų intencija. Prisidėkite ir jūs prie mūsų šiose maldose namie arba jūsų bažnyčioje. Galite pradėti bet kuriuo laiku: vartokite žemiau paduodamą formą dėl jūsų intencijų.

At noriu prisidėti prie Novenos maldų ir giedotų Šv. Mišių. Aš įdedu savo intencijas ir prašymus prie ☐ Šv. Panelės ir/arba ☐ Šv. Antano.

☐ Už taiką ☐ Už atsitvertimą ☐ Vietą gyventi
☐ Prašant sveikatos ☐ Darbo reikalu ☐ Skaistybę
☐ Laimės ☐ Finansinės pagalbos ☐ Padėkojimas

☐ Prašau prisijusti stebuklingo vandens iš Liurdo
☐ Prašau prisijusti relikvijų nuo Šv. Antano karsto

Speciali intencija Aukėja \$.....
Vardas
Adresas
Siųskite šiuo adresu: Franciscan Fathers, Box 66—31st St. Sta. Detroit 10, Mich.
Siųskite šiuo adresu: Franciscan Fathers, Box 66—31st St. Sta. Detroit 10, Mich.

HAVEN OF REST POILSIO NAMAI

SVEIKSTANTIEMS LIGONIAMS IR SENYVIEMS ŽMONĖMS
Vaikščiojantiems ir lovoje gulintiems. 24 valandų senelių priežiūra
Kainos — \$125 iki \$150 mėn. Kasdieniniai New York Central traukiniai
Kreiptis: Rev. F. X. Hazen, C. S. V., Pastor St. Mary, Beaverville
St. Mary's Hospital, Kankakee, Ill.
Beaverville, Ill. Nemokamas ambulanso patarnavimas
Tel. Beaverville 31

MICKEY'S CLUB ESQUIRE

Šokite prie Bohemian, Lenkiškos ir Amerikoniškos muzikos.
Elegant "The Happy Trio". Aktyvūs kariai su draugais
geriausius maistas ir gėrimai bei malonus pasilinksminimas
5249 W. 25th St., CICERO, ILLINOIS
Townhall 3-9159 Alice Pfeiffer, Prop.
Atidara visą naktį

HILLTOP SUPER MART & BAKERY

• Tortai • Pajai • Cukriniai • Bandelės • Duona
Visokių rūšių "fancy pasty". Vestuvių tortai,
gimtadienio tortai ir t. t.
3438 W. 111th St. — Hilltop 5-2100
Atidara — sekmadi. 9 v. r. iki 1 popiet, penktadi.
9 v. r. iki 8 v. v. Kasdien 9 v. r. iki 6 v. v.

BOLENS GARDEN TRACTORS

PARDUODAME IR APTARNAUJAME
Rankiniai bei "power" žolės pjautuvai pašalinami ir pataisomi
B.P.S. DAZAL, VISIŲKAL, ANČUKAL, KALAKUČUKAL, "VITALITY"
LESELAI, AUGMENYS IR SĖKLOS, VISOKIŲ RŪŠIŲ TRAŠOS
WESTMONT FEED & SUPPLY CO.
35 N. Cass Ave., Westmont, Ill. Phone D. G. 2115

Automobilistai! Ar norite sąžiningo auto vilkimo?
Mes vilkime automobili ar lengvą sunkvežimį (iki 3 mylių) už \$7.35.
Visuąs 3 mylių po \$1.00 iki mylia. Dieną ar naktį. 24 val. patarnavimas.
Sios kainos neįskaito naudojimo "Full Floater" arba "Heavy Equipment".
Deal Direct — POYNTER'S GARAGE
47th & Willow Springs Rd., Western Springs, Illinois
Visi mūsų trokai turi radio susisiekimą — Aprausti — Bonded —
I. C. C. Permits. Skambinkite Western Springs 334
Body ir fenderių pataisymai — mūsų specialybė

NORTH AMERICAN STEAK SAUCE

Original STEAK SAUCE

MUSHROOMS

READY TO SERVE

Tonight for Supper

Meat Loaf Surprise

Vartokite savo megiamiausią receptą faršui su mažiausiu kiekiu, bet prieš duodant patildykite 1 dėžutę skanaus NORTH AMERICAN Steak Sauce ir užpildite ant "kūčio". Jums labai patiks!

NORTH AMERICAN Steak Sauce yra skonio magikas — kainuoja tik apie 2c kiekvienai porcijai — mūsų pačių sutaisyti grybai tikroje jautienos sunkoje. Rašykite dėl NEMOKAMO receptų lapo.

NORTH AMERICAN MUSHROOM CO., Tinley Park, Ill.

vumą, nes pranyks tie darbai, kurie buvo susidarę bestatant naujus fabrikus.

6. Dabartinis ūkio atoslūgis kaikiuriuose srityse galės tęstis ilgesnį laiką. Tolimesnė eiga priklausys nuo ginklavimo programos pažangos. Ginklavimu yra paskirtos milžiniškos pinigų sumos ir tik dalis jų yra teišnaudota. Didelė ginklų gamyba verčia daryti išvadą, kad kiną ūkio depresija,

artimiausių 1 — 2 metų laikotarpyje Amerikos ūkio aktyvumas bus palyginamai didelis ir plačios ūkio depresijos galimybės šiuo metu yra mažos.

7. Ginklavimo programai besibaigiant, apie 1954 metus, ūkio prisitaikymas prie naujai susidarancijų sąlygų galės iššaukti sunkesnę, galbūt tik laimybą verčia daryti išvadą, kad kiną ūkio depresija,

LIETUVAITĖ MORDVINŲ EPE

JONAS BALYS, Bloomington, Ind.

Senieji mūsų kaimynai

Pirmiausia kas yra tie mordvinai? Tai suomių-ugrų padermės giminė, gyvenanti išsiblaškiusi tarp rusų ir totorių plačiuose plotuose Penzos, Samaros, Simbirsko, Saratovo, Nižni Novgorodo ir Tambovo gubernijose. Dar 1920 m. jų buvo apie pusantro milijono. Kiek dabar beliko — kas gali žinoti, sovietai moka naikinti mažas tautas.

Mums tie mordvinai įdomūs tuo, kad kadaise, labai seniai, apie 1000 metų prieš Kristaus gimimą, jie ir baltai buvo tiesioginiai kaimynai. Gyvendami daug piečiau, baltai tada siekė dabartinio Černigovo ir Tulos apylinkes. Slaviai tada gyveno žymiai toliau į pietvakarius, už „didžiojo ežero“ (gal dabartinio Pripetės pelkių). Tada baltai rytuose susisieję su mordvinais, o šiaurėje su suomiais, pietuose buvo tas „didysis ežeras“, tad ilgą laiką, iki kokių 300 ar 200 metų prieš Kr., baltai buvo suomių tautų apsupti ir nei su slavais, nei su germanais tiesiogiai nesusisieję. (Žiūr. A. Senn. *The Lithuanian Language*, 1942, p. 40t.).

Mordvinai turi labai įdomią tautosaką. Suomiai kalbininkas H. Paasonen praleido mordvinių tarpe apie penkerius metus (1889-1901 m. laikotarpį). Gaudamas Helsinkio Universiteto stipendiją, jis rinko medžiagą žodynui ir užrašinėjo visokią tautosaką, kurios parvežė labai daug. Jis pats mirė 1919 m. ir nedaug ką tesuspėjo paskelbti. Praėjo pusė šimtmečio ir jo užrašyta mordvinių tautosaka pagaliau buvo atspausdinta keturiuose storuose tomuose, mordviniškai ir su tiksliais vokiškais vertimais: *Mordvinische Volksdichtung I-IV*. Helsinkis, 1938-1947. Tos knygos kartu turi 2,325 puslapius, o žada būti dar du tomai. Laimingi tie mordvinai, kad turi tokius kultūringus giminaičius, kaip suomiai, tai ir jų kūryba išvydo dienos šviesą. Ruošiant rankraščius spaudai, kelis metus dirbo tam reikalui sudarytas institutas, 5-6 žmonės, o visam tam darbui vadovavo kalbininkas Paavo Ravila (jis dabar Amerikoje vieši: kaip vizituojantis profesorius buvo po semestrą Indijos ir Californijos U-tuose).

Mordvinai skirstosi į dvi stambias tarmes: mokša ir ersa. Įdomiausia poezija turi ersa mordvinai: daug laisvųjų eilėraščių ir gražių epiškų dainų, kurios sudaro visą pirmąjį minėto veikalą tomą (509 psl.) ir savo kokybe nedaug teatsilieka nuo garsiausių suomių rūnų.

Litva — Perkūnaičio žmona

Mums labai įdomi viena nepaprastai graži eilė daina apie mergaitę *Litva* arba *Litvą*, kurioje pasakojama, kaip ta mergaitė pasidarė griausmo dievo sūnauš žmona, aplankė kartą savo tėvus ir vėl sugrįžo virš debesų. Ta daina populiari yra ersa mordvinių tarpe (žiūr. I tomas 71-74 nr-riai), tačiau žinoma ir mokša mordvinams, nors ten ji atrodo nebe tokia pirmą kartą, aptrupėjusi ir mergaitė ten turi kitą vardą: Naslika arba Kirdjū (IV tomas 2-3 nr-riai). Pirmiausia ersa mordvinių varianto turinys yra toks (I t. 71 nr.):

Mergaitė *Litva*, bajoraitė *Litva*, ji yra gražiausia visoje žemėje, ji viso apylinkė gražiausia. Ji vienintelė visų motinų vaikų, jos garas toli siekia. Eina ir peršiai jai turtinai ir pasiturinti, tačiau *Litva* savo sako tėvui: „Neduo! manęs turtinai: ten bus daug darbo ir daug rūpesčių; gražus mano marškiniai susipuvė ir nubals nuo ryto rasos.“ Supykė tėvas, nekaltas jo, uždarė ją namie. Susirinko jos draugės ir pasinėjo gudriausias mergaites į išviloti į kėrmą. *Litva* sėdėjo klėties antrame aukšte, sėdėjo po langu geltoname augle ir dirbo rankdarbi. Kaip Kazanės popierius buvo baltas jos drobė, rankoje turėjo sidabro adatą ir siuvinėjo

auksinių siūlų marškinų rankogalius. „Eik! *Litva*, pažaisi ir pašoksi“, kvietė ją draugės. Ji atsakė: „Negaliu eiti į žalią veją pas drauges, mano tėvas ir motina supykę, nekaltas su manimi.“ Draugės atsakė: „Tėvų pyktis yra kaip šerkšnas anksty rytą: pateka saulė ir jis išlipsta, papučia stiprenis vėjas ir nu-pučia šalį.“

Pagaliau *Litva* sutiko, gražiai pasi-puošė ir išėjo į žalią veją. Jos draugės ją linksmai pasitiko, pažėmė į vidurį, jos kiek laiko žaidė ir šoko. Tada papūtė smarkus vėjas, pakilo juodas debes, pradėjo lyti. Suplėskė žaibas ir sušuko Griausmo Viešpats, kad mergaitė ateitų prie jo. Išsigando ir išsislapstė visos draugės, tik viena *Litva* liko stovėti. Nustojo lyti lietus, Niške-pas (Dievas Kūrėjas) nuleido žemyn sidabrinį lopšį ant geležinio rėžio, atsisėdo į jį *Litva* ir Niške-pas iškėlė ją augštin. Jos draugės šaukė: „Lik sveika, gražioji *Litva*, sudie!“ Niške-pas pasiėmė ją pas save: piktas griautinis (Pirginė) yra jos šėšuras, griautinio žmona yra jos anyta, griautinio sūnus yra jos vyras. Kai jos motina ir tėvas išgirdo, kas nutiko su jų dukra, jie lauzė rankas, verkė ir liūdėjo. Motina tarė tėvui: „Ką mes darysime, vyre, kaip ją susigrąžinti?“

Kartą kalbėjo *Litva* savo vyrui: „Eikime, vyre, mano tėvus aplankyti. Noriu žinoti, kaip jie ten gyvena, kaip jiems einasi.“ — „Tu mano žmona *Litva*, pirmą eik ir pasiklausk mano tėvą ir motiną.“ *Litva* nuėjo pas juos, nusilenkė ir sako: „Tu Griausmo Tėve ir Motina, aš noriu pamatyti savo tėvus.“ Griautinis taip kalbėjo: „Aš leidžiu tavę, marti, leidžiu tavę, tik neilgam laikui, pasiekiam valandą. Apsisuk kairiai skraiduolius drabužius, reikis valandą skristi ten, tris valandas galėsi viešėti ir penktąją valandą turėsi grįžti atgal.“ Kai *Litva* parvyko namo, tėvai labai džiugė. „Ach, mano vaikel, aš tau nusidėjau, aš tau piktus žodžius kalbėjau.“ *Litva* atsakė: „O mano tėve maitintoja, o mano motina aprūpintoja, dabar jūs turėtumėt gerai su manimi kalbėti. Eik, tėve, atsisėsk šalia manęs ant suolo, paruoškite savo švenčių stalą, padėkite visą kapelą duonos ant jo, uždekite šviečią žvakę, pasimelskime, palaiminkite mane, kalbėkite gerai žodį. Mes neilgai kartu būsim, tik tris valandas.“ Greit laikas praėjo, nebebuvo laiko nei palaiminimą duoti, jau atėjo ta valanda ir ji išskrido vėl, ir nuvyko pas Griausmo Dievą.

Kitame variante (I Nr. 72) mergaitė danguje leido eiti į šešias klėtis, bet uždraudė eiti į septintą. Kai ji atidarė septintą ir į pažiūrėjo per savo dešimtąjį petį, tai pamatė savo gimtinę, pamatė savo tėvą ir motiną, kurie jai aukėjo, kaip mirusiai, ir tada labai panūdavo juos aplankyti. (Kitose klėtyse buvo: pirmojoj Salis, antrojoj Rūko Senis, kitose — Žiemos Senis, Vasaros Senis ir pan.). Jai leido aplankyti savo tėvus, tik liepė nieko nepasakoti ir niekas grįžtančios neturįs palydėti. Mažas broliukas būtinai norėjo ją palydėti ir neklausė draudimo. Vos nulydėjo į vidurį gatvės, Niške-pas pagavo jį, kaip apynio spurgą, pakėlė į viršų ir sviedė kaip akmenį žemyn. „Aš perspėjau, kad tavęs niekas nelydėtų.“ Nusileido žemyn sidabrinis lopšys ir ji vėl pakilo augštybėna.

Tautosakoje nėra retenybė toks motyvas, kad dangaus gyventojas arba dievaitis veda žemės mergaitę. Tokių mitų visur pilna nuo Indijos iki Lietuvos (pas mus Mėnulis nusivilioja mergaitę). Kas mus domina, tai griausmo dievo ir mergaitės vada.

Senti skoliniai

Kalbininkai tvirtina, kad ersa mordvinių griausmo dievo vardas *Pirginė* arba *Purgine* (kartais dar pridedamas žodelis pas = dievas) yra paskolintas iš baltų, tai tas pats, kaip ir mūsų *Perkūnas*. Tas paskolinimas įvykęs jau labai senais laikais, kai baltai ir mordvinai kaimynystėje gyveno.

Merga es vardas „*Litva*“ skamba slaviskai, jis galėjo būti ir vėliau paimtas iš rusų ir panaudotas, kaip savotiška egzotika. Tačiau mergaitė vadinama ir *Litva* (ten pat I t. 74 nr. ir kitame veikale to paties autoriaus *Proben der Mordvinischen Volksliteratur* I, 1951, Nr. III ir plg. Nr. XL: *Litovo*). Žodis „*Litva*“ nėra nei slaviskasis, nei mordviniskasis. Kiekvienam tuoju norisi šį vardą sugretinti su „*Lietuva*“ ir sakyti: žiūrėkite, mordvinai dainuoja apie lietuvaitę. Deja, mes nežinome, kaip lietuviai save vadi-

Dr. Jonas Balyis

no maždaug prieš 3000 metų, kai gyveno gretiniai su mordvinais, ar iš viso tada toks žodis jau buvo, tad klausimas nėra jau taip lengvai išsprendžiamas, nors sutapimas iš tikrųjų nuostabus.

Nenori turtingo vyro

Būdingas yra dar vienas ersa mordvinių dainos bruožas, būtent, mergaitė nenori tėti už turtingo vyro. Palyginime tokią lietuvų dainą ištraukas:

- 1) Ariau pošnėlį,
Laužiau žagrelį,
Nepalaužiau širdelės
An bagotos mergelės.
O tik palaužiau
Savo širdelę
An jos sunkų darbėlį.

Katra paprasto
Ir mažumės
Aš sėdėjau rankelių
Ir an graudų žodelių.

Dain. Ona Janulevičienė, 66, gimusi Agardnykų km., Berzinykų par., dabar gyvena Shenandoah, Pa. Užr. 1949.

- 2) Dirvelė ariau,
Zagrelė sulaužiau,
Nepalaužiau širdelės
An bagoto dukrelės, (2)
An jos didžiū turtelį.
Tik aš palaužiau
Savo širdelę
An lietuvis mergelės,
An jos sunkų darbėlį.
Bajoro dukrė
Karmėno geria,
O lietuvis mergelė
Plonas drobėles audžia.
Bagočiaus dukrė
Girta dejuoja,
O lietuvis mergelė
Laikoj šienelį grėbia, (2)
Ir grėbama dainuoja.

Dain. Rozalija Pivariūnienė, 62, gimusi Nemunaičio miest., dabar gyvena So. Boston, Mass. Užr. 1950.

- 3) Zėnykis, broleli,
Aš tau pavelinu,
Tik neimk, broliuželi,
Bagočiaus dukrelės. (2x2)
Nedirbs tau darbėli,
Pasistatys zerkolėli,
Galvelę šukuos.
Zėnykis, broleli,
Aš tau pavelinu,
Tik tai imk, broliuželi,
Vargelio mergelę.
Vargelio mergelė
Tai dirbs tau darbėlius,
Ji papratus vargą vartie
Iš mažų dienelių.

Dain. Juozas Kamendulis, 57, gimęs Daugų par., dabar gyvena Worcester, Mass. Užr. 1950.

Žinoma, panašumas su mordvinių daina tėra mažas, tai tik ta pati idėja — nenori turtingo vyro ar žmonos, o tokia idėja galėjo ir savarankiškai abiejuose tautosose atsirasti. O vis dėlto tai labai įdomus psichologinis reiškinys. Amerikonai studentai labai stebėjosi, kai aš vienoje savo paskaitoje paminėjau, kad mūsų dainose daršiosis vargdiečiai — mergaitės labiau vertinamos, negu turtuolės.

ALBINAS DENIULIS

ATLIEKA FERKRAUSTYMU

Ir įvairių dalykų pervedimus
Taip pat pervedimus ir užsienį
pateiktus įvairius maisto.
Kreipis:

2554 SO. HALSTED STREET
Tel. Danube 6-3245

FERKRAUSTAU BALDUS

VIEŲJE IR IS TOLIMESNIŲ
DISTANCIŲ

TURIS ILGĄ PATYRIMĄ

JUOZAS NAUJOKAITIS
6819 So. Rockwell Street
CHICAGO 29, ILL.
Tel. WALbrook 5-9209

Už šimto mylių, už žalių girių...

Yra dar ir kita ersa mordvinių dainos versija. Pirmiausia įdomu, kad mergaitė ten vadinasi *Litva*. Daina yra realistiškesnė, ten veikia tik paprastai žmonės, dievai visai nesimaišo. Susidaro toks įspūdis, tarsi lietuvių mergaitė būtų buvusi toli nudaugta į mordvinių kraštą ir po daugelio metų aplanko savo tėvų namus. Dainos turinys toks:

Gyveno senis ir senelė, turėjo jie dvi dukteris: viena buvo *Litva* vardu, o kita Kirdjūva. Mylimiausia buvo jiems antroji. Piršliai pas ją važiuojo, bajorai jai piršo. Išleido ją į turtingą šeimą kaimo vidury. *Litva* buvo neįmilyma ir nemėgstama. Už septynių metų, už septynių kaimų išleido *Litvą*. Pragyveno ji ten dvyliką metų, pagimdė septynis sūnus. Būdėjimasis pagavo *Litvą*, ji pradėjo vis verkėti ir liūdėti. Pastebėjo jos vyriausias sūnus ir klausia: „Ko tu, motin, verki ir liūdi?“ — „Kaip aš neverskiu, mano sūneli, prisiminiau savo gimtinę, man neįsima iš galvos ta šalis, kurioje aš užaugau.“ — „Neverk, mamytė, ir nelūdėk. Mes pasikinkysime septynis arklius, pasiršim septynis skambalus ir važiuosime į tavo gimtinę.“ Dreba žemė po kojomis, skamba dangus virš jų, kai jie keliauja. Privažiavoja kaimo vartus, ten stovi lazda pasirėmus senis. „Iš kur einate toks triukšmas?“ — sako senis. Ar jau žemė turės persiskirti, ar dangus įgrįžti? — *Litva* tarė jį: „Ne žemė skiriasi ir ne dangus grįžta, tai tavo nemylima *Litva* atkeliavo prie vartų.“ Išėjo ją pasitikti sesuo Kirdjūva. — „Ką veikia mūsų gimdytoja motina?“ — „Ji šaukia duoną ir pečių ir ašaromis aplaustas kepalas.“ — „Ką veikia mūsų maitintoja tėvas?“ — „Jis plėšia karnas ir jas aplaustas ašaromis.“ — „Ką veikia mūsų mažasai gražuolis broliukas, kur jis yra?“ — „Ant suolo jo karnas paguldytas, žali pelėšai jau jį aptraukę, voratinkliai jau jį apdengę.“ (Paasonen, *Proben* etc. I, 1891, Nr. III).

Šunku pasakyti, katra dainos versija yra senesnė: mitologiška ar realistiška. Paprastai mitologiškos temos yra laikomos senesnėmis. Viena aišku, kad tai tas pats dainos tipas ir viena versija yra išriedėjusi iš kitos. Mūsų dainose mergaitė irgi dažnai nudaugta „Už šimto mylių, už žalių girių, už marėlių melynų...“ Ji taip pasiilgta savųjų, kad net gegutė pasivertusi skrenda juos aplankyti. Tiesa, tai plačiai visoje rytų Europoje randamas motyvas. Mordvinuose jį skrenda pasivertusi pelėda.

Aišku, abi mordvinių dainos versijos apie *Litvą* yra senos. Tačiau jos negali būti tokios senos, kad visi mūsų klijantai apžiūrėtų ir palygintų kainas visame krašte reklamuojamų prekių. TOWN OF LAKE UTILITIES kainos yra žemiausios.

Atsilankykite ir pamatykite didžiausią pasirinkimą naujų 1952 metų modelių: Miegamo kambario baldų, Salono baldų, gamintų pagal užsakymą. Televizijos aparatų visų išdirbysčių. Skalbimo mašinų. Lygintojų (ironers). Saldytuvų ir kitų namų reikmenų.

NUVYKITE PAS
TOWN OF LAKE UTILITIES
1800-02 West 47th St. (kampas Wood St.)
Telef. LAfayette 3-7771

TOWN OF LAKE UTILITIES

yra pasiruošę patarnauti kitiems 5,000 lietuvių.

TOWN OF LAKE UTILITIES

nori, kad visi mūsų klijantai apžiūrėtų ir palygintų kainas visame krašte reklamuojamų prekių. TOWN OF LAKE UTILITIES kainos yra žemiausios.

Atsilankykite ir pamatykite didžiausią pasirinkimą naujų 1952 metų modelių: Miegamo kambario baldų, Salono baldų, gamintų pagal užsakymą. Televizijos aparatų visų išdirbysčių. Skalbimo mašinų. Lygintojų (ironers). Saldytuvų ir kitų namų reikmenų.

NUVYKITE PAS
TOWN OF LAKE UTILITIES
1800-02 West 47th St. (kampas Wood St.)
Telef. LAfayette 3-7771

Vladas Klash
K. of C. (Kolumbo Vėjų) narys 4-to laipsnio

SOTUS ALKANAM PADEKI

AID OVERSEAS, Inc., 3133 S. Halsted St., Chicago 8, tel. DA 6-3859
Bendrovė siūlo maisto siuntinius į Vokietiją ir kitus kraštus, išskyrus SSRS. Pristatymas trunka apie 17 d. Nes siuntiniai siunčiami iš Europos sandėlių. Pilnas draudimas. Reikal. pilno siunt. aprašo.

Siuntinys Nr. 3 — \$6.20
4 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino
1 sv. kiaulienos mėsos

Siuntinys Nr. 6
A. 10 sv. cukraus \$2.60
B. 20 sv. cukraus \$4.70

Siuntinys Nr. 10 — \$6.50
2 sv. rūkytų lašinių
1 sv. degtinės kavos
2 sv. margarino
2 sv. kiaulinių taukų
1 sv. kakavos

Siuntinys Nr. 12 — \$6.40
2 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
1 sv. degtinės kavos
1 sv. kakavos
2 sv. cukraus

Siuntinys Nr. 19 — \$9.95
4 sv. rūkytų lašinių
2 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino
1 sv. degtinės kavos
2 sv. kakavos
1 sv. šokolado
4 sv. cukraus
3 gabaliukai tualetinio muilo

Siuntinys Nr. 24 — \$11.66
5 sv. rūkytų lašinių
3 sv. kiaulinių taukų
2 sv. margarino
2 sv. šokolado
2 sv. maršalado
2 sv. sūrio 40% riebumo
1 sv. degtinės kavos
1 sv. kakavos

Siuntinys Nr. 25
E. 9 sv. gryn. kiaul. taukų \$5.25
C. 15 sv. gryn. kiaul. taukų \$8.00

Siuntinys Nr. 7
A. 10 sv. balt. kviet. miltų \$2.50
B. 20 sv. balt. kviet. miltų \$8.90

senos, kad siektų tuos laikus, kai mordvinai ir lietuviai buvo artimi kaimynai (daugiau, kaip 2000 metų). Per koki tūkstantį metų kiekviena kalba tiek daug pasikeičia, kad ir ta kalba sukurta daina turi iš pagrindų pakisti, nes kitaip liktų nebesuprantama. Jug kiek daug nesuprantamų žodžių ir keistų formų eilinis skaitytojas randa. Mažvydo katekizme, kuris tėra vos 400 metų senumo. O vis dėlto yra visai galimas dalykas, kad žodis *Litva* per tūkstantį metų užsiliko mordvinių tradicijose. Visa tauta ar kiltis, liko įpavidalinta vienos mergaitės asmenyje, kurią persekioja ypatingas likimas: tėvai nemylė, nepaprastas jaunikis ją toli išveža, ji ilgisi savųjų ir grįžusi randa mirusį mylimą broliuką.

Alaus daina ir Mėnulio malda

Didesnis panašumas ir neabejotina tiesioginė giminystė yra kituose dviejuose tautosakiniuose kūriniuose. Pirmiausia daina apie alaus kilmę. Miežiai ir apyniai ginčijasi, katra jų yra stipresnis; įsikiša mielės, sakydamos: „Mes susidėkim visi į daiktą, darysim žmones girtus, netvirtus; seni voliosis, jauni dyvosis, seni dejuosim, jauni dainuosim“ (A. Juškevičė, *Liet. Dainos* I Nr. 34). Ta pačią dainą turi ir mordvinai, tik ten kalbasi javai ir apyniai, mielės dar nežinomos (*Proben* I 77 Nr. 33; plg. *Mordv. Volksdicht.* IV Nr. 4). Tai neabejotinai ta pati daina. Šią panašumą jau pastebėjo ir suomis K. Krohn. Ir jis suko sau galvą, k kur tas panašumas galėjo atsirasti. Jis net manė, kad daina esanti lietuviškos kilmės: iš lietuvių, tarpininkaujant rusams, ji pasiekusi mordvinus, o tarpininkaujant latviams nukeliavusi į estus ir suomius (žiūr. FFC 53 p. 71). Šios dainos yra atspausdinta dešimt lietuviškų variantų.

Dar įdomesnis yra jauno Mėnulio meldimas. „Kai senos moterys pirmą kartą pamato jauną Mėnulį, tai nusilenkia (prieš jį) tokius žodžius kalbėdamos: — Būk pasveikintas, jaunas Mėnuli; man pilna sveikata, tau pilnas kepalas (visas apskritimas)! Būk pasveikintas, mielas jaunas Mėnuli; vienas tavo ragas sidabrinis, kitas auksinis!“ (*Proben* II, 1894, p. 21). Maldos į jauną Mėnulį lietuviuose irgi labai populiarios, pvz., sakoma: „Tegul bus garbintas jaunas Mėnulis... Tau pilnų ratų, o man sveikatų“ ir pan. (Žiūr. *Lietuvių Tautosakos Lobyas* II Nr. 1-80).

Prieš darydami galutines išvadas, turime dar patyrinėti rusų folklorą: jeigu rusai turi ir alaus dainą, ir maldas į Mėnulį, tada ir mordvinai, ir lietuviai galėjo tuos dalykus pasiskolinti iš rusų. Tuo tarpu nei man, nei kitiems tokių dalykų rusuose dar nepasisekė aptikti. O jeigu rusai ir turėtų, tai kodėl jie būtinai turėtų būti davėjai, o ne ėmėjai?

Šiaip ar taip, mordvinių tautosaka yra didelis kultūrinis įnašas. Matome, kokių įdomybių galima rasti net ir pirmąsias tautų kūryboje, kurios, išskyrus tautosaką, kitų kultūrinių vertybių beveik neturi.

Dar įdomesnis yra jauno Mėnulio meldimas. „Kai senos moterys pirmą kartą pamato jauną Mėnulį, tai nusilenkia (prieš jį) tokius žodžius kalbėdamos: — Būk pasveikintas,

jaunas Mėnuli; man pilna sveikata, tau pilnas kepalas (visas apskritimas)! Būk pasveikintas, mielas jaunas Mėnuli; vienas tavo ragas sidabrinis, kitas auksinis!“ (*Proben* II, 1894, p. 21). Maldos į jauną Mėnulį lietuviuose irgi labai populiarios, pvz., sakoma: „Tegul bus garbintas jaunas Mėnulis... Tau pilnų ratų, o man sveikatų“ ir pan. (Žiūr. *Lietuvių Tautosakos Lobyas* II Nr. 1-80).

Prieš darydami galutines išvadas, turime dar patyrinėti rusų folklorą: jeigu rusai turi ir alaus dainą, ir maldas į Mėnulį, tada ir mordvinai, ir lietuviai galėjo tuos dalykus pasiskolinti iš rusų. Tuo tarpu nei man, nei kitiems tokių dalykų rusuose dar nepasisekė aptikti. O jeigu rusai ir turėtų, tai kodėl jie būtinai turėtų būti davėjai, o ne ėmėjai?

Šiaip ar taip, mordvinių tautosaka yra didelis kultūrinis įnašas. Matome, kokių įdomybių galima rasti net ir pirmąsias tautų kūryboje, kurios, išskyrus tautosaką, kitų kultūrinių vertybių beveik neturi.

Šiaip ar taip, mordvinių tautosaka yra didelis kultūrinis įnašas. Matome, kokių įdomybių galima rasti net ir pirmąsias tautų kūryboje, kurios, išskyrus tautosaką, kitų kultūrinių vertybių beveik neturi.

Šiaip ar taip, mordvinių tautosaka yra didelis kultūrinis įnašas. Matome, kokių įdomybių galima rasti net ir pirmąsias tautų kūryboje, kurios, išskyrus tautosaką, kitų kultūrinių vertybių beveik neturi.

Šiaip ar taip, mordvinių tautosaka yra didelis kultūrinis įnašas. Matome, kokių įdomybių galima rasti net ir pirmąsias tautų kūryboje, kurios, išskyrus tautosaką, kitų kultūrinių vertybių beveik neturi.

Šiaip ar taip, mordvinių tautosaka yra didelis kultūrinis įnašas. Matome, kokių įdomybių galima rasti net ir pirmąsias tautų kūryboje, kurios, išskyrus tautosaką, kitų kultūrinių vertybių beveik neturi.

Šiaip ar taip, mordvinių tautosaka yra didelis kultūrinis įnašas. Matome, kokių įdomybių galima rasti net ir pirmąsias tautų kūryboje, kurios, išskyrus tautosaką, kitų kultūrinių vertybių beveik neturi.

Šiaip ar taip, mordvinių tautosaka yra didelis kultūrinis įnašas. Matome, kokių įdomybių galima rasti net ir pirmąsias tautų kūryboje, kurios, išskyrus tautosaką, kitų kultūrinių vertybių beveik neturi.

Šiaip ar taip, mordvinių tautosaka yra didelis kultūrinis įnašas. Matome, kokių įdomybių galima rasti net ir pirmąsias tautų kūryboje, kurios, išskyrus tautosaką, kitų kultūrinių vertybių beveik neturi.

Šiaip ar taip, mordvinių tautosaka yra didelis kultūrinis įnašas. Matome, kokių įdomybių galima rasti net ir pirmąsias tautų kūryboje, kurios, išskyrus tautosaką, kitų kultūrinių vertybių beveik neturi.

Šiaip ar taip, mordvinių tautosaka yra didelis kultūrinis įnašas. Matome, kokių įdomybių galima rasti net ir pirmąsias tautų kūryboje, kurios, išskyrus tautosaką, kitų kultūrinių vertybių beveik neturi.

Šiaip ar taip, mordvinių tautosaka yra didelis kultūrinis įnašas. Matome, kokių įdomybių galima rasti net ir pirmąsias tautų kūryboje, kurios, išskyrus tautosaką, kitų kultūrinių vertybių beveik neturi.

Šiaip ar taip, mordvinių tautosaka yra didelis kultūrinis įnašas. Matome, kokių įdomybių galima rasti net ir pirmąsias tautų kūryboje, kurios, išskyrus tautosaką, kitų kultūrinių vertybių beveik neturi.

Šiaip ar taip, mordvinių tautosaka yra didelis kultūrinis įnašas. Matome, kokių įdomybių galima rasti net ir pirmąsias tautų kūryboje, kurios, išskyrus tautosaką, kitų kultūrinių vertybių beveik neturi.

Šiaip ar taip, mordvinių tautosaka yra didelis kultūrinis įnašas. Matome, kokių įdomybių galima rasti net ir pirmąsias tautų kūryboje, kurios, išskyrus tautosaką, kitų kultūrinių vertybių beveik neturi.

Šiaip ar taip, mordvinių tautosaka yra didelis kultūrinis įnašas. Matome, kokių įdomybių galima rasti net ir pirmąsias tautų kūryboje, kurios, išskyrus tautosaką, kitų kultūrinių vertybių beveik neturi.

Šiaip ar taip, mordvinių tautosaka yra didelis kultūrinis įnašas. Matome, kokių įdomybių galima rasti net ir pirmąsias tautų kūryboje, kurios, išskyrus tautosaką, kitų kultūrinių vertybių beveik neturi.

Šiaip ar taip, mordvinių tautosaka yra didelis kultūrinis įnašas. Matome, kokių įdomybių galima rasti net ir pirmąsias tautų kūryboje, kurios, išskyrus tautosaką, kitų kultūrinių vertybių beveik neturi.

Šiaip ar taip, mordvinių tautosaka yra didelis kultūrinis įnašas. Matome, kokių įdomybių galima rasti net ir pirmąsias tautų kūryboje, kurios, išskyrus tautosaką, kitų kultūrinių vertybių beveik neturi.

Šiaip ar taip, mordvinių tautosaka yra didelis kultūrinis įnašas. Matome, kokių įdomybių galima rasti net ir pirmąsias tautų kūryboje, kurios, išskyrus tautosaką, kitų kultūrinių vertybių beveik neturi.

Apie karalienę

Ir amerikiečiai išleido knygą apie naująją Anglijos karalienę. Knygą parašė M. Crawford, pavadinamas: „Elizabeth, the Queen“.

M. K. Čiurlionio piramidžių sonata

KAZIMIERAS ZOROMSKIS, Chicago, Ill.

Piramidžių sonatos mums tėra žinomi tik trys paveikslai. Ar buvo ketvirtas — neteko girdėti.

Kaip anksčiau esu minėjęs, sonata gali būti ir trijų dalių; taip pat, ne visada būtina ir fabula; gali būti ir be didesnio turinio, grynai kaip lyrinis kūrinėlis arba vien tik ritminės harmonijos veikalas. Taip ir (monografijoje esamosios) piramidžių sonatos paveiksluose neįmanoma susekti turinio. Tėra tik trys paveikslai. Tarp šių trijų paveikslų, atrodytu, nėra allegro dalies. Pasimetę, ar buvo nepadaryta? Iš esamų jų trijų paveikslų (monografijoje) pirmąjį galima būtų pavadinti andante. Visa jo konstrukcija tam pavadinimui atitinka.

Andante

Virš arabino stiliaus pastatų (miesto) matome dangių didelę, šviesią saulę, kurios spinduliai energingais pluoštais leidžia žemyn palaimingus ugnies liežuvių (lyg šventosios Dvasios atsiuntimų paveiksluose), kurie sklinda kiauurai per miesto mūrus.

Panašius, tik kito stiliaus, spindulius matome saulės sonatos andantėje ir jūros sonatos andantėje. Šitas išryškusių (žemyn) linijų griežtumas yra tipingas visose Čiurlionio sonatų andantėse, kas man leidžia galvoti šį paveikslą esant andantino pobūdžio. Laikyti allegro dalimi šį paveikslą būtų persunkti — labai daug tiesių (sulaikančiųjų) linijų.

Nors jo tonas (spalvinis) gana šviesus, tačiau — nėra priešingo motyvo. Šitai galvojant, norėtūsi matyti dar vieną paveikslą, pirm šito, kuriame turėtų būti priešpriešos motyvas. Normaliai priešpriešos motyvas atsiranda pirmame (allegro) paveiksle; kiek rečiau — antrajame (andantėje). Kadangi šitame paveiksle priešingo motyvo nėra, tai, logiškai galvojant, turėtų būti buvęs prieš šitą dar vienas paveikslas (pirmas dalis, — allegro).

Antras ir trečias paveikslas

Antrasis paveikslas yra visai scherčinės nuotaikos: gana miškas ir romantiškas. Daiktų sugrupavimas klasikinis, kaip Leonardo da Vinci Paskutinėje Vakarjėnėje: po tris figūras grupėmis trys ir trys viršūnės kairėje, trys ir trys viršūnės dešinėje; trys lieknos palmės kairėje ir trys lieknos dešinėje. Žemiau už piramidės (dešinėje) slepiasi saulė (leidžia) ir atslenka artyn (arti) balta, lengvesnės miglos ir (toliau) sunkesnės, pilko ir vientisos (miglos). Taigi jau du motyvai: šviesa ir tamsa; giedra ir ūkanos vientisos (miglos). Taigi jau du motyvai: šviesa ir tamsa; giedra ir ūkanos (debesys).

Trečiasis paveikslas, be abejonės, finale. Ši finale energiška. Muzikiniai atitikty finale — allegro moderato — energico. Tai jau antrą kartą matome Čiurlionį įvedantį į finalinį paveikslą allegro motyvus. Pavasario sonatos finale jo įvestasis allegro daugiau atitinka finalio pobūdžio, daugiau lėtesnis, svajingas, rimtas ir didingas. Šiame piramidžių sonatos finale jo allegro gyvas, triukšmaningantis ir keičias savo nuotaiką. Šis allegro nuotaikos skirtingumas duoda šioms, skirtingų nuotaikų, sonatoms skirtingo pobūdžio finalinius paveikslus.

Trys planai

Kompoziciškai paveikslas sudalomas į tris planus. Tolumoje, trečiame plane matome tolimus svajonių pasaulius. Iš anos, svajonių pasaulio pusės ateina mūslink šviesa, apšviestama (iš anos pusės) piramidės, virš kurių, ant kiekvienos viršūnės, spinduliuoja šviesos, lyg mažos saulutės. Jos (piramidės) atrodą tartum nusiplovusios po laiko audros; šviesos ir kiti išlindę iš po nusilenkančių paskutinių debesų. Jų garbės nepajęgia sugriauti nei laikas, nei papročiai. O tie papročiai keičiasi, nes pirmame plane (mūsų dienų pasaulis) matome kitokias formas ir kitokius pastatus (įvairių formų masės, tiltai, laiptai ir pačios liekniausios kolonos).

Tarp ano garbingojo piramidžių pasaulio ir mūsų dienų tiršti debesys, tarp kurių net trys žalbai skaldo (laikas) nepajudinamą piramidžių viršūnę. Bet, šios stovi savo tiesiomis linijomis nepaliestos, nes trikampė forma nesugriauinama (nepadaloma). Masių ir linijų bangotumas aiškiai eina iš kairės į dešinę, kas rodo veiksmo užbaigą — finale. Besikeičiančios dantutos linijos su tiesiosiomis ir smulkios masės su stambiosiomis duoda šiam kuriniui daug dinamikos, taip pat ir besimainančios nuotaikos. Tą, nevienodą nuotaiką dar sustiprina vientisos ir laužytos plokštumos. Be to ir visi trys planai savo nuotaika nevienodi. Pirmas ir trečias planai ramūs, antrasis audringas. Šios visos išvados leidžia drąsiai šį paveikslą priskirti, kompoziciniu atžvilgiu, prie finale — allegro moderato — energico.

Sonatina

Paliečiant visus tris paveikslus taip, kaip jie yra ir neįsiekiant galimybės, kad buvo, ar galėjo būti buvęs ketvirtasis paveikslas (allegro), būtų galima esamus (tris) paveikslus susikirstyti šia tvarka: pirmąjį priskirti prie allegro ir duot jam terminą "allegro, andante"; antrąjį pavadinti "andante fantastico"; trečiąjį palikti nepajudintu, taip, kaip jį esu aprašęs. Šiuo atveju šia sonata puikiausiai galėtume prilipti kaip koncertą arba sonatiną. Tai būtų kūrinys be didesnės minties, tik grynai kaip kompozicinis išpildymas, kuriame net priešpriešos motyvas atsirastų antroje dalyje.

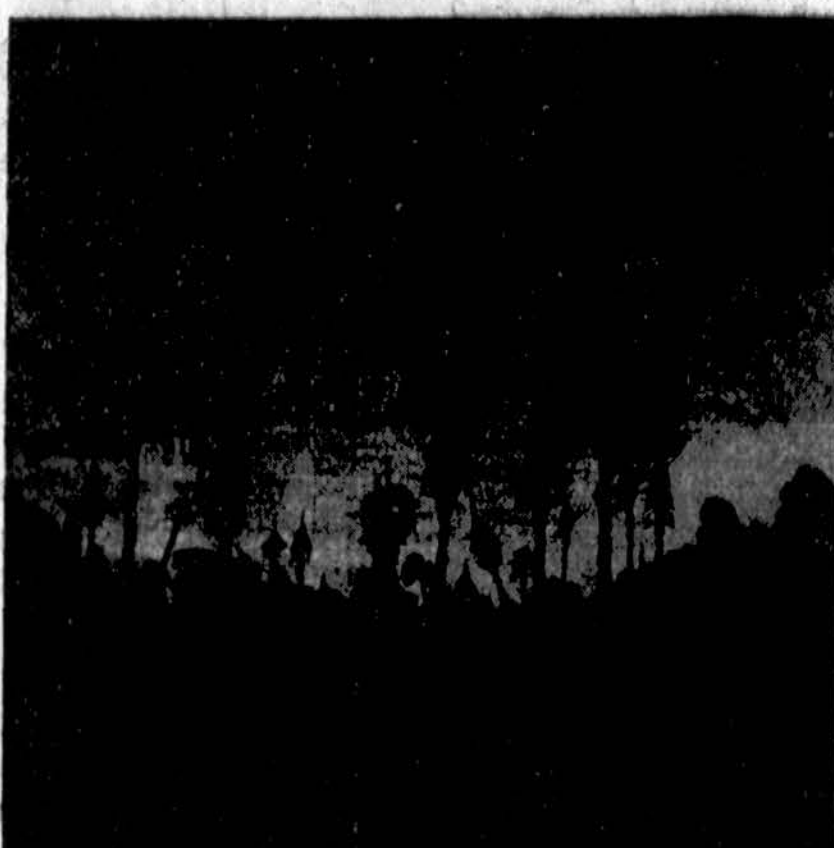
Šia šeštąja sonata (tarp tilpstančiųjų paveikslų, 1938 m. išleistoje monografijoje apie M. K. Čiurlionį) ir baigiu provizuoti jo sotatų aiškinimą, manydamas užtektinai paminėjęs šio gabaus vyro 40 metų mirties sukaktį.

P. S. Vasaros sonata esančioje monografijoje nepaaiškinta (greičiausiai dėl jos eskizinio pobūdžio). Negačiamas gerai prisiminti jos detalės ir šiose skiltyse nebeanalizuosiu, nes nėra įmanoma man, tuo labiau skaitytojui, ją patikrinti.

Jeigu kuriam nors kultūriniam sąjūdžiui kiltų idėja šį sukaktį paminėti oficialiau, ir rastų mano patarimą, galimu — jau esu Tamstų pusėje.

Nauji filmai Lanzi

Nors šiuo metu Mario Lanzi daro paskutinius pasiruošimus dainuoti šį sezoną Milano La Scaloje, bet jau jo laukia keli filmai, tai "Maytime" ir "Born to Sing". Aišku, dar ne greit jis galės pradėti tų filmų sukimo darbus.

K. Čiurlionis

Kapinėš

Beethovenas ir jo Kūryba

A. S. POCIUS, Chicago, Ill.

Siemet, kovo 26 dieną suka-ko 125 metai, kai mirė didžiausio muzikos istorijoje asmenybės, būtent, Ludwig van Beethoven. Kalbant apie jo milžiniškus gabumus ir muzikos srityje nuveiktus didžius darbus, reikia arčiau pažinti jo kūrybą, jo kilnius troškimus ir audringai pergyventas dienas.

1770 metų gruodžio 16 dieną Bonnos mieste, Vokietijoje, neturtingoje Beethovenų šeimoje pirmą kartą išvydo pasaulio šviesą mažutis Ludwigas. Jo tėvas buvo Koelno miesto Electoriaus koplyčios profesionalinis giesmininkas, o motina virėja. Vėliau tėvas, pastebėjęs kūdikio gabumus, žiauria prievartavo mokė Ludvigą muzikos. Ketverius metus eidamas, mokinyš jaus skambino pianu; o kai užkliudė tryliktuosius — kompozicijas rašė.

Baigęs tėvo žiaurius kursus, Ludwigas mokėsi muzikos pas žymų vargonininką Neefe ir už metų laiko tapo jo pavaduotoju. Vėliau, mokytojui patarus, jis nuvyko į Vieną ir kaip pirmą kartą Mozartas išgirdo jį, septyniolikos metų jaunuolį, gabiai improvizuojantį, išpranašavojam muzikoję šviesią ateitį. Būdamas Vienoje, studijavo kompoziciją pas Haydną ir Albrechtsbergerį, o smuikavimą pas Ries.

Dėka geram pasiruošimui, paveldėtiems gabumams ir begaliniai ištvermei, jo darbo vaisiai ūmai pasireiškė pilnoje šviesoje. Drąsiai žengdamas Haydną ir Mozartą praskintais keliais, jis išstobulino ir iškėlė klasikinę muziką iki aukščiausio jos laipsnio.

Beethovenas rašė muziką įvairiomis jos formomis. Orkestrui jis sukūrė devynias simfonijas, kurių žymiausias yra: Eroica, Pastorale, penktoji ir devintoji, vadinama Chorale. Dvylika uvertiūrų, chorui ir orkestrui operą Fidelio, oratoriją Alyvų Daržely, C-dur ir D-dur mišias, penkis koncertus pianui ir viena smuikui, trisdešimt dvi sonatas pianui, du šimtus penkiasdešimt dainų solo balsui ir daug kitų kūrinių.

Jis įsigijo daug nuosirdžių draugų ir adoratorių. Schumannas, Lisztas, Berliozas ir Wagneris jo nuopelnus kūryboje augštai vertė. Bayruthe, Vokietijoje, statant operos namą, Wagneris pasakė: "Aš norėčiau, kad Beethovenas devintoji simfonija būtų mano ateities kerti-nių akmeniu."

Kunigaikščių palociuose ir turtuolių rūmuose jam visuo-met durys buvo atviros. Vieną kartą Beethovenas buvo susižiedavęs su Brunswico kunigaikščio seserim, Therese; bet vestuvės neįvyko ir ji liko neįtekėjusi iki šios senatvės.

Pačioje gausios kūrybos augtumoje, Beethovenas iškito dvi kietos gyvenimo nelaimės — ligą ir neturtą. Apart to jį dar erzino ir fludė darbuotis netikęs ir prielaidas brolyvaikio Karolio gyvenimas.

1815 metais jis iš dalies apkurto, o vėliau visiškai nebeteko girdos. Tame laikotarpy Beethovenas sukūrė didžiausius savo veikalus — D-dur mišias ir devintąją simfoniją.

Kasdienio gyvenimo rūpesčiai ir įtemptas darbas vėliau visiškai pakirto jo sveikatą. 1827 metais, kovo 26 dieną, aprūpintas šv. Sakramentais, sulaukęs 55 amžiaus metų, apleidė šį pasaulį tas didžiausias muzikos Michaelangelo.

Pakasynų metu aštuoni garšūs muzikai, jų priekyje Czerny ir Schubertas, nešė karstą; šešiolikos vyrų choras giedojo gedulingas giesmes; o daugiau kaip dvidešimties tūkstančių žmonių minia žygiavo į kapus. Balandžio 3 dieną, minint jo mirties sukaktį, atgiedota Mozarto Requiem, o bal. 5 d. Cherubino Requiem.

Muzikinio meno kritika

Lietuvos tarybinių kompozitorių sąjungos valdybos atskaitingasis sekretorius A. Klenickis, Tiesoje Nr. 35, kritikuodamas Lietuvos muzikinį meną, rašo: "Reikia pažymėti, kad mūsų kompozitorių darbe dar yra daug trūkumų; mūsų kompozitoriai, visumoje, dar daug skolingi savajai liaudžiai. Dar ne visuose kompozitorių kūriniuose, jaučiamas reikiamas meistriškumas, augstas idėjinis ir meninis lygis. Esami trūkumai ryškiai atsispindėjo taip pat ir minėtam TSRS Tarybinių kompozitorių sąjungos valdybos plenumė. Iš lietuviškos muzikos buvo parodyta tik J. Karoso siuitą "Lietuviški šokiai" — 5 miniatiūros smuikui ir fortepionui".

"Per praėjusius trejus metus nė vieno stambesnio kūrinio nesukūrė kompozitorius B. Dvarionas. Užsitęsė kompozitoriaus St. Vainiūno darbas kuriant koncertą fortepionui. Iki šiol nebaigtos dvi kūriamos lietuviškos operos (A. Račūno ir A. Klenickio); nematyti pažangos ir A. Belazaro muzikinės komedijos sukūrimė. Gabus kompozitorius J. Juzeliūnas dėl libreto trūkumų dėsia kurti baletą iš lietuvių žvejų gyvenimo. Nesulaukėme R. Kavecko žadėtus poemos "Dykuma žydės". Jau-nas kompozitorius E. Balsys parašė simfoninę poemą "Tebus taika!" Tai aktualus ir daugeliu atveju nusisekęs kūrinys. Tačiau autorius neišvengė stambių klaidų: kūrinys nėra konkretių vaizdų, kurie vaizduotų tautų kovą prieš Amerikos ir Anglijos imperialistus."

"LTSR Tarybinių kompozitorių sąjungos valdyba nesugebėjo iki šiol reikiamai kovoti už naujus tarybines lietuvių muzikos laimėjimus. Šiipnai vystoma kritika ir savikritika kūrybinuose aptarimuose. Iš esmės nekontroliuojamas sąjungos narių politinis švietimas. O silpnas marksizmo — leninizmo mokslo žinojimas tegali vesti tik prie kūrybinių klaidų ir nepasisekimų".

ITALŲ SPAUDA APIE LIETUVIŲ POETUS

"L'Osservatore Romano" vasario 18-19 d. įsidėjo kun. Pr. Gavėno straipsnį apie lietuvių poetus tremtyje (Poeti lituani in esilio). Straipsnyje gausu ištraukų iš Bern. Brazdžionio, F. Kiršos, J. Mikuckio, J. Augustaitės, J. Grigaitės, P. Orinitės, B. Rutkūno, S. Santvaro, G. Tulaukaitės, P. Pilkos poezijos. Minėtų poetų kūrybos pavyzdžiais straipsnio autorius pavaizduoja graudžią šiandieninę lietuvių tautos būklę, kurią kaip tik poetai labiausiai išgy-

vena ir atitinkamai išreiškia. Tačiau tremties poetai rašo ne tik apie liūdesį ir nenugalimą nostalgiją, bet ir apie nesudėtingą viltį, kuria gyvena patvergtoji tauta ir išblaškyti jos vaikai. Tikėjimas juos stiprina, "nes Kryžius gyvatą žadėjo" — kaip skelbė tautinio atgimimo poetas Maironis. Iš čia kyla naujo Lietuvos prisikėlimo viltis. Šita viltis pavirsta B. Brazdžionio lūpose visos tautos malda:

*Viešpatie, tai Tu paukščiui lizdą krauni,
Kur tėvų tėvai jį pūkeliais puosė,
Ir skambėjo jų giesmės sidabrines
Džiaugsmui Tavojam.*

*Viešpatie, tai Tu triapių sraigę saugai,
Kad nedužtų jos mažasai namelis,
Ir pro rudenį ir pro gilią žiemę
Gyvą pravedęs.*

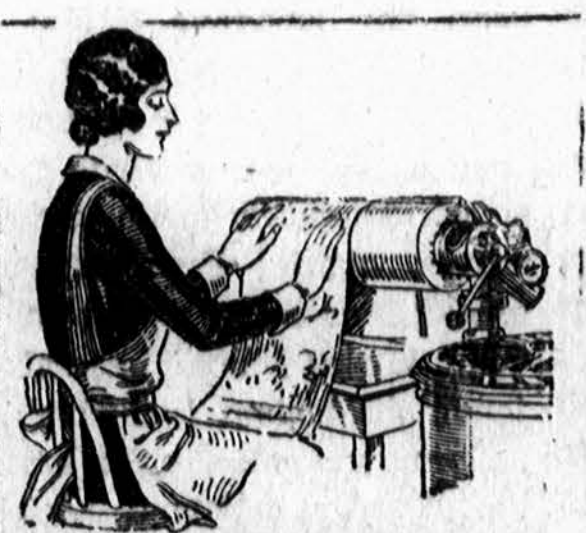
*Vesk ir mus namo, kur kapai senolių,
Kur pilkalmių augstos pušys ošia,
Vesk ir mus tenai, Baltijos pakrantėn,
Viešpatie geras.*

NUO UZSISENĖJUSIŲ SKAUDANČIŲ ŽAIZDŲ IR ATVIRŲ ODOŠ LIGŲ

Tie, kurie kenčia nuo SENU, ATVIRŲ IR SKAUDŲ ŽAIZDŲ, jie negali ramiai sėdėti ir naktimis miegoti, nes jų užsienėjusios žaizdos niežti ir skauda. Kad pašalintų šią niežėjimą ir skaudėjimą senų atvirų ir skaudančių žaizdų, uždekkite LEGULO Ointment. Jo gydymo savybės palengvins jūsų skaudėjimą ir galėsite ramiai miegoti naktį. Vartokite jį taip: nuo skaudančių žaizdų. Jis taip pat pašalina niežėjimą ligos vadinamos PSORIASIS. Taip pat pašalina peršalimą ligos vadinamos ATHLETES FOOT, sustabdo odos ir peršalimą tarpinių odos ir peršalimą. Jis yra tinkamas vartoti nuo dištančios ir suskilusios odos. Jis yra gera gyduolė nuo visų išviršinių odos ligų. LEGULO Ointment suteiks jums pagalbą nuo nuvargusių, peršalusių ir niežtinčių kojų. Legulo Ointment yra paruošiamas po 75c. \$1.25 ir \$2.50. Pirkite vaistinėse Chicago ir aplinkinėse ir Milvauke, arba atsiųskite money orderį.

LEGULO, Department D
5618 W. Eddy St., Chicago 34, Ill.
MULberry 5-3694

SOPHIE BAROS
RADIO PROGRAMMA
IS WGES stoties — Banga 1390
PIRMAD. IKI PENKTAD.
8:45 iki 9:30 val. ryte
SESTAD. 8:30 iki 9:30 val. ryte
LIETUVISKOS VAKARUSKOS
IS tos pat stoties PIRMADIENIO
vakare nuo 7 iki 8 val.
7121 SO. ROCKWELL ST.
Chicago 29, Ill. Tel. 6-2413

PROGRESS

LIETUVIŲ BENDROVĖS
KRAUTUVĖS
PATAI, SAIDYTVAI, TELEFONŲ APARATAI, SKALBINIOS MAŠINOS, BALDAI, MATAI, KILIMAI, LOVOS IR VAIKŲ BALDAI
Didžiausias Pasirinkimas
MAŽIAUSIOS KAINOS
Lengviausi išsimokėjimai
Balda padaromi pagal Užsakymą

PROGRESS
Furniture Company
3224 SO. HALSTED ST.
Tel. Victory 2-4226
4183 ARCHER AVE.
Tel. LAfayette 3-3171
CHICAGO, ILL.

PERSKAITĖ "DRAUGA".
DUOKITE JĮ KITEMS.

tetas" paklaus: vadinasi, esi "neaktyvus pilietis", tada lengvai pateksi "savanoriu" į Archangelskio oblastį...

STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMAS PRISTATOME VISOKIŲ RŪSIŲ MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.
3039 So. HALSTED ST.
Tel. Victory 2-1272
APKAINAVIMĄ IR PREKIŲ PRISTATYMĄ TEIKIAME NEMOKAMAI
RAŠTINE ATIDARYTA kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. vakaro

CONRAD'S — Fotografas (Lietuviai)

Moderniškai įrengta vieta įvairių nuotraukom. Specialybė — vestuvės. Jaunavedžiams duodama puiki ir brangi dovana. Sąžiningas ir gražiai atliktas darbas.
414 W. 63rd STREET
Tel. ENG. 4-5883 ar ENG. 4-5840.

PRECIZINIS TELEVIZIJOS IR RADIJŲ

APARATŲ TAISYMAS
Sąžiningas ir garantuotas darbas. Aparatai nemokamai paaimami ir pristatomi į namus.
DARBO VALANDOS: 6 v.v.—10 v.v. šeštadieniais: 8 v. ryto—10 v. vak.
M. RIMKUS, 4119 So. Francisco.
Telef. YA 7-1099

Paveikite mums savo rūpesčius, ruošdami keliauti Amerikoje, vykti į Europą ar kitą kurį šalį. Parūpiname kelionės bilietus: laivais, lėktuvais, traukiniais, autobusais. Atspalaiduote nuo rūpesčių ir nerėikis daugiau mokėli. Organizuojame ekskursijas su viešbučių aprūpinimu. Persiunčiame pinigų į užsienį.

SEGHEITI TRAVEL BUREAU
2451 So. Oakley Ave.
(netoli "Draugo" redakcijos)
Telef. Yards 7-3278-3279
CHICAGO 8, ILL.

NELAUKITE, NES— Rytoj Jau Gali Būti Pervėlul!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar kaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimė ištikus neturėsite jokių nemalonumų.
"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY and McKay, Inc.
222 W. Adams St. Room 1043
Telefonas CEntal 6-5208

GENERALINIAI AGENTAI šių Kompanijų:
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
IMPERIAL ASSURANCE COMPANY
PHOENIX INDEMNITY COMPANY
LUMBERMAN'S INSURANCE COMPANY
MICHIGAN FIRE AND MARINE INSURANCE COMPANY
COLUMBIA INSURANCE COMPANY

PRADĖK TAUPYTI PAS....

MIDLAND SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

4038 Archer Avenue Chicago 32, Ill
Telefonas: LAfayette 3-6719
KIEKVIENA SĄSKAITA APDRAUSTA IKI \$10,000.00
MOKAME 3% DIVIDENTŲ
AUGUST SALDUKAS, Sekretorius

Biznieriams apsimoka skelbtis "Drauge".

riausi kaillukai. Visi garantuojami, su-
taupysite 45%. Patuizmyai, persiuvinai,
pagal naujausias mēdas, išvalymas,
blizginimas atliekami kuo greičiausiai.
Isteigta prieš 24 metus. Okean Furrier
417 Lincoln Ave., Wilmette, Ill. Tel.
Wilmette 832. Vakaraais pagal susitarim

LINKSMIAU

Manevrų metu

Vokietijoje buvo amerikiečių manevrai. Viena senutė buvo besirengianti pereiti tiltą, bet sargybinis ją sulaukė.

— Negaliu, — aiškino sargybinis. — Tiltas prieš pusę valandos išsprogdintas.

— Kaip išsprogdintas? Juk jis tebestovi!

Tačiau senutės aiškinimai nepagelbėjo, sargybinis ryžtingai laikėsi įsakymo.

Moterėlė pasuko prie kito kario ir jam ėmė skustis:

— Tas jūsų draugas prie tilto išėjo iš proto...Sako, tiltas išsprogdintas...

— Atsiprašau, negaliu Jums atsakyti, — atsiliepė užkalbin-tasis. — Mane nukovė prieš ke-turias valandas...

Tas pat, kaip ir kitur

Gydytojas patarė Smithui pakeisti gyvenamąją vietą, nes Chicagos klimatas esąs kenks-mingas jo plaučiams. Smithas nusikėlė į mažą Arizonos mie-stelį ir išėjo pasižvalgyti. Pa-matęs senuką, sėdintį prie vie-no namo ant gonkų, jis pak-lausė:

— Sakyt, ar žmonės čia dažnai miršta?

— Taip pat, kaip ir kitur: tikrai vieną kartą gyvenime! — atsakė senis.

Vėjas čigonėlis

Kartą sučiupo vyrai čigoną kamara bekraustantį ir nutarė jį nubauti. Čigonas ir prašosi:

— Ką darysit, vyručiai, tą darykit, tik, susimildamieji, ne-meskit mane per tvorą!

Vyrai sužinoję, kad čigonas to labiausiai bijo, švyst! ir per-metė jį per tvorą! Čigonas pa-kilęs pasileido bėgti šalin šauk-damas:

— Bepigū jūna buvo pagauti čigoną kamara, bet pabandy-kite sugauti dabar vėją lauke!

Elektros šviesa

Okupuoto krašto tolimą už-kampio kolchozų lanko vienas raudonasis inspektorius.

— Na, ką, ar jau turite čia elektros apšvietimą?

— Taip, turim, bet tik kai... žaibuoja.

Susirūpinę savo Plaukais?

Jei sielojaitės ir esate susirūpinę dėl per didelio plaukų kritimo ir dėl jų trapumo iš priežasties nepaprasto sau-sumo tai džiaugisite išgirdę, kad daug asmenų išgijusių nuo panašių dalykų la-bai entuziastingai užgria naują fornu-lę vadinamą TRYSAN. Jie teigia, kad šios ir kitos plaukų bėdos, pačiančios iš galvos niežėjimo ir pleiskano, buvo sek-mingai sulauktytos tvarkingų šio nepa-prasto mišinio naudojimu.

Neleiskite, kad jūsų plaukų padėtis blogėtų; pabandykite TRYSAN. Dabar galima gauti ribotą kiekį specialia kaina pasiūdiant šį skelbimą sekantį adresu: TRYSAN CO., Box 226, Dept. 46, Peckskill, N. Y. Jūs atsijus du \$3 vertės indelis už \$5, o tai sutapimas \$1 nuo reguliars kainos. Pinigų nesys-kite, tik užmokėkite laiškausėjui kai pas-tatys.

Vardas
Gatvė
Miestas Valst.

LANDSCAPING IS OUR BUSINESS

Duokite mums apsidinti už mažesnę kainą

MEDŽIAG. ZOLĖ
• Apšėdėjimai • Pasėjimai
• Gydomi • "Topping"
• Pasalotinami • Sutvarkoma
Uždėdame traukas ir malaitę ant pie-velių ir spygliuočių. Geriausias dar-žininkas ir medžių aptarnavimas.
Vieš 20 metų patirtimo.
Nemokami apskaitavimai
Tel. DYER 5351
Aptarnaujame 50 mylių apylinkę
BERNIE JOSTES
Kiemų apšėdinimo specialybės
NEW ELLIOT, INDIANA
(Pasto adresas — Schererville, Ind.)

PERKRAUSTOME BALDUS

PARDUODAME ANGLIS IR
PECIAMS ALIEJŲ.

Patarnaujame gerai ir pigiai

STASY FABIJONAS

2146 SO. HOYNE AVE.
Tel. Virginia 7-7007

Smarki nuotaka

— Juozapai, — klausia kuni-gas per šliubą. — Ar turi laisvą ir neprivertstą norą imti sau už žmoną Marijoną, kuri čia šalia tavęs stovi?

Vieton jo atsakymo pasigirsta jaunosios balsas:

— Ar jis turi laisvą valią, ar neturi, ne tai svarbu. Jis turi būti patenkintas, kad aš jį imu, nes jis nieko neturi, o aš turiu 300 dolerių ir karvę...

Kas yra eskimai?

Mokytoja aiškino klasei apie eskimus. Paskui liepė moki-niams parašyti atpasakojimą apie juos.

Vienas vaikas pradėjo savo atpasakojimą šiais žodžiais:

— Eskimai yra sušalusi Die vo tauta.

Nesuprantama...

Viešbučio savininkas: — Ar tas svetys 15-me pumeryje dar negavo sąskaitos už savo kam-bary?

Buhalteris: — Jau įteikiau prieš bėrtamį valandos.

— Nuostabu, aš vis dar tebe-girdžiu jį savo kambarį dainuo-jan'tį.

Praktiškas

Vienas pirklys panoro, kad būtų nupieštas jo portretas. Nuėjęs pas dailininką, galvoda-mas, kaip čia galėtų pigiau gau-ti, klausia:

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

— O kiek kaštuotų mano por-tretas, jeigu aš pats ir dažus pa-rūpinčiau?

Ilustracija "Valkata"

Pasiaiškino

— Kaltinamasis! Kaip jūs galite pasiaiškinti, kad jūs iš-metėt savo uošvę iš trečio augšto pro langą?

— Aš buvau užmiršęs, kad dieną prieš tai mes iš pirmo augšto persikėlėme į trečią, p teisėjau!

Moterų žinovas

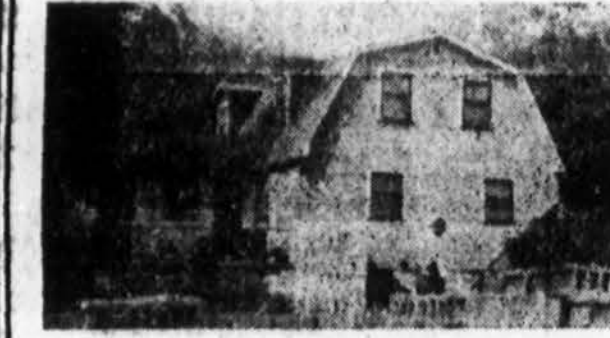
Apie ką reikia kalbėti su mo-terimi, jeigu norima jai patik-ti?

— Apie jos grožį.
— O jeigu ji negraži?
— Tada — apie bjaurią iš-vaizdą kitų moterų.

Pasiogyrė

— Tai ką, ar nekalbu kaip iš knygų?
— Kaipgi! Ir dar — kaip iš aptaisytyų asilo oda.

prie Michigan ežero,
Šią gražią vasarvietę
Beverly Shores, India-na, galite nusipirkti ge-romis sąlygomis:

Be aukščiausios matomos vasarvietės "PALANGA" galite gauti pirkti lengvomis sąlygomis jau įrengtų vasarviečių, žemės sklypų prie ežero, ant kurių galėsite pasistatyti vasarvietes pagal savo skonį. Aš suteiksiu patarimus ir technišką pagalbą pastatyti namus. Taip pat galima pirkti rezortinį viešbutį su tavernos leidimais (laisnėmis) ir kitokių nuosavybių. Išnuomuoju kambarius vasaros atostogoms šeimoms ir pavieniams asmenims. Dėl smulkesnių informacijų kreipkitės į

STANLEY T. STRAUKAS

Beach Avenue
BEVERLY SHORES, INDIANA
Telefonai: Michigan City 44061 arba 99935

TIKRAI LIETUVIŠKA

Maisto Krautuve

GARDŽIAUSI IR TAIPOGI GERIAUSI VALGIAI
LIETUVISKAM APETITUI. MANDAGIAUSIAS IR
ĮVERTINAMAS PATARNAVIMAS YPATISKAI
STANISLOVO IR MARIJONOS METRIKIŲ.

Garsi METRICKO

Farm Food Company

1804 West 47th Str., Chicago 9, Ill.
Telef. YARDS 7-8393

Auksinė higiena

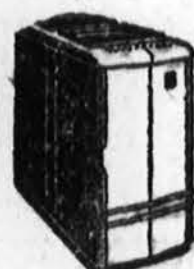
— Negaliu suprasti, poniu-senka, kaip jūs galėjote paimti butą be maudyklės?

— Žinote, turint stambesnes pajamas, kaip mano, tenka pla-nuoti kasmet specialiai išvykti į maudymosi kurortus.

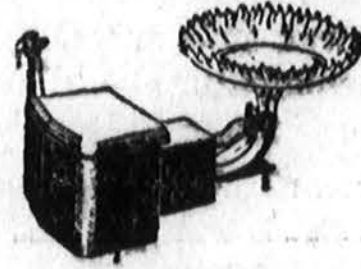
MILJONO DOLERIŲ PATOGUMAS

TIK UŽ \$8.45 I MENES!

TIMKEN TYKUS AUTOMATISKAS GAZINIS APSILDYMAS

TIMKEN
gazinės krosnys
su visais naujais
flat duct įtaisais

TIMKEN žymūs
Wall Flame
Gas Conversion
Burners

TIMKEN
Gaziniai
katilai ir
pompos

MES PILNAI ATLEKAME 100% VISĄ DARBĄ!

DABAR MES GALIME
IDETI TUOJAU

TIMKEN

TYKI AUTOMATISKA
ŠILIMA
• ALIUMINIUM • GAZU
• ANGLIMIS

TIMKEN ALIUMINIS
KROSNYS

CENTRALINES
KROSNYS

KATILAI

IRENGIAMA
TUOJAU PAT

TIMKEN SILENT AUTOMATIC HEAT PER 26 METUS

RILEY HEATING CO.

1001 MADISON ST.
MAYWOOD
Tel. nemokamam apskaitavimui
Telephone
Maywood 5472

PIRKITE TIESIOG NUO
MR. NELSON
— savininko —

St. Casimir Monument Company

3914 West 111th Street
Vienas Blokas nuo Kapinių
Didžiausias Paminklams
Planų Pasirinkimas Miesto
Telef. Cedarcrest 3-6335

SAFETY OF YOUR SAVINGS

ateičiai. Pasidėkite taupomus pinigus Chicago Savings and Loan Association, kur kiekviena santaupa pilnai apdrausta iki 10,000.00 dolerių by an agency of the United States Government.

KUR VISADA BUVO IR YRA ĮMOKAMAS AUKŠTAS DIVIDENDAS.

KUR PINIGAI BUVO IR YRA ĮMOKAMI PAGAL PAREIKALAVIMĄ

KUR TAPSTA PATEISINIS VISUS SAVO IR ŠEIMOS FINANSINIUS REIKALUS

KUR 27 METŲ PATYRIMAS UŽTIKINA VISIEMS SAUGŲ IR TEISINGĄ PATARNAVIMĄ

Taupykite šio tvirtos, turtingos, neturtingos finansinės įstaigos. Mūsų turtas yra virš 8,000,000.00 DOLERIŲ. Dėl pasakojimų geramam atsiminti, perkant ar išnuomant namą, visada pasimatykite su mumis.

CHICAGO SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION • JOHN PAKEL, Prezidentas • 6234 So. Western Ave. • Tel.: Grovehill 6-7575

VALANDOS: Pirmadienis nuo 12 iki 8 val. vakarų. Antradienis ir Penktadienis nuo 9 iki 4 po pietų. Ketvirtadienis nuo 9 iki 8. Šeštadienis uždaryta visa diena. Seštadienis nuo 9 ryto iki 2 po pietų.

Draugo prenumerata — visuomet puiki dovana.

TROOST-PACHANKIS MONUMENTS

Chicago's Most Beautiful
Showroom

6919 SOUTH WESTERN AVENUE
Telephone Grovehill 6-3745

Chicago's Vienintelis
Lietuvių Savininkas
John W. Pachankis
(Patch)

Zmonės Su Geru Skoniu

Užsako Paminklų Pas

PACHANKI

Open Sundays

9:00 to 6:00 P. M.

Evenings By Appointment

Buy Direct From

Manufacturer and Save

Automobile transportation to and from our showroom always available.

John F. Eudeikis

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS
TRYŠ MODERNIOS KOPLYCIOS

4605-07 South Hermitage Avenue
Tel. YARDS 7-1741-2 ir Bishop 7-9481

4330-34 South California Avenue
Telefonas Bishop 7-9719
AMBULANCE DIENĄ IR NAKTĮ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

6812 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

Telefonas GROVEHILL 6-0142

1410 SO. 50TH AVE., CICERO, ILL.

Telefonas TOWNHALL 3-2109

KOPLYCIOS VISOSE MIESTO DALYSE

ANTHONY B. PETKUS

LIQDĖSIO VALANDOJ

Saukite

MAŽEIK & EVANS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

6845 So. Western Ave. Air Conditioned kopyčia
REpublic 7-9600 — 7-8601 Automobiliams vieta
Ties, kurte gyvena kitose miesto dalyse: gausime
kopyčią arčiau jūsų namų.

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGO LIETUVIŲ LAI DOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS

Ambulancijos patarnavi-mas yra teikiamas diena ir naktį. Re-kele, šaukite mus.

Mes turime kopyčias visose Chicago ir Roseland dalyse ir tuojau patarnaujame.

STEPONAS C. LAGHAWICZ

2314 W. 23rd PLACE
10756 S. MICHIGAN AVE.

Tel. Virginia 7-6672
PULLMAN 5-1270

PETRAS P. GURSKIS

659 W. 18th STREET

Tel. SEeley 3-5711

ALFREDAS VASAITIS-VANCE

1440 S. 50th AVE., CICERO, ILL.

Tel. OLYmpic 2-1003

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET

710 W. 18th STREET

Telephone: YARDS 7-1911

LEONARDAS L. BUKAUSKAS

10821 S. MICHIGAN AVE.

Tel. PULLMAN 5-9661

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LITUANICA AVE.

Tel. YARDS 7-3401

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANICA AVE.

Tel. YARDS 7-1138-1139

JULIUS LIULEVIČIUS

4343 S. CALIFORNIA AVE.

Tel. LAfayette 3-3572

LEONARDAS A. EZERSKIS

1040 W. 46th STREET

Tel. YARDS 7-0781

MIELOSIOMS SKAITYTOJOMS "MOTERŲ GYVENIMAS" LINKI LINKSMŲ IR LAIMINGŲ ŠVENTŲJŲ VELYKŲ!

PASIKALBĖJIMAS SU GALDIKIENE

Pas Pasaulio Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjungos pirmininkę

Pasaulio Lietuvių Katalikių buvau perrenkama visuose Seio Organizacijų Sąjungai pereinamajame laikotarpyje. Tais metais apjungus lietuvių katalikus pasklidusius po įvairias šalis ir sparčiai vystant veiklą, kilo mintis apibendrinti šios Sąjungos pirmininkę M. Galdikiene, kuri buvo viena žymiausių katalikių veikimo žadintojų Lietuvoje, ir padaryti pasikalbėjimą "Draugo" Moterų Gyvenimui.

Maloniai M. Galdikiene priima, žodis po žodžio — ne pajuntu, kaip įsijungiu į gražų pokalbį, į daugybę vaizdų ir prisiminimų, į perspektyvas ateitį... Mieliausias gyvenimas, žinoma, Lietuvoje, kur taip gyvai, taip giliai ėjo visos tautos darbas.

Veikimas Lietuvoje

Čia didelis ir reikšmingas buvo lietuvių katalikių veikimas. Prasidėjęs 1908 m., įkuriant Lietuvių Katalikių Draugiją, jis daug gero atnešė tėvynei — rusų caro priešpauddo ir Nepriklausomybės laikotarpiu. P. M. Galdikiene — ilgametė Lietuvių Katalikių Draugijos pirmininkė. Užklausiu gerb. poniją:

— Kiek metų teko Tamstai pirmininkauti Lietuvių Katalikių Draugijai?

— Nuo 1919 metų iki sovietų okupacijos.

Vadinasi, ištisus 20 metų! Galima sakyti, kad visas Nepriklausomos Lietuvos katalikių moterų veikimas buvo vadovaujamas ir ugdomas p. M. Galdikiene.

Ne viena Lietuvių Katalikių Draugijos narė mini neuilstančios savo pirmininkės darbus, pasiaukojimą, kilnias idėjas ir tą šypsnį, su kuriuo ji moka įeiti į žmogaus širdį, tą gerumą, kurį nuolat skleidžia visai savo gyvenimajai aplinkai.

Ir ponija su giliu jausmu prisimena veikimą Lietuvoje — tikrai daug padaryta, daug pasiekta. Įkūrus Lietuvių Katalikių Draugiją, lietuvių katalikių veikimas labai plėtėsi. Įsteigė naujos draugijos, organizacijos: Mergaičių "Pavasario" Sąjunga, ateitininkės, Kulturnos, Sv. Žitos ir kt. Reikėjo koordinuoti veikimą ir, štai, 1923 m. įkurta Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjunga, kurios darbas dabar svetur tęsiasi Pasaulio Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjungoje.

— Kokie lietuvių katalikių gyvenimo reiškiniai Lietuvoje Jums gražiausiai prisimintini?

— Didžiausias džiaugsmas, tai lietuvių sodietės susipratimas ir įsijungimas į visuomeninius reikalus, liaudies kūrybos ir papročių atgaivinimas. Labai pagirtinos ir pastangos pakelti visas ūkio šakas bei su kultūrinimas šeiminkavimu.

— O iš Lietuvių Katalikių Draugijos veikimo apskritai?

— Vieną reikšmingiausių dalykų laikau motinos ir vaiko bei jaunų mergaičių globą ir kovą prieš alkoholizmą.

M. Galdikienei nuolat rūpėjo ir teberūpi visi tautos reikalai, kuriems yra paskyrus savo gyvenimą.

— Žinau, kad Jums teko dirbti Lietuvos Seime?

— 1920 m. buvau įrinkta į Steigiamąjį Seimą. Ir toliau

Nuklydus mintimis į Lietuvą, įdomu pasidaro, iš kurios vietos gerb. ponija kilusi, kur augusi, mokslui ėjusi. Pasiteirauju. Gaunu atsakymą: —

Kilimo nuo Vilkaviškio

Taip miela, kai M. Galdikiene ima pasakoti apie vaikystę, gimnazijos laikus, studijas. Įdomūs, ryškūs vaizdai. Visa jaunystė surišta su caro priešpauddo laikotarpiu.

Tėvas mokytojas, jo priežiūroje lankoma mokykla. Tautinė samonė jau vaikystėje gyva. Visa šeima labai patriotiškai nusiteikusi, n kartą nukentėjusi nuo rusų.

— Koks vaizdas Jums ryškiausias iš tų mokyklinių metų?

— Atsimenu, būdavo paprastos mokyklos baigimo proga gėlėmis papuošti klases. Ir štai, aš išėjusi į laukus, parsinešiau vikių... jais apmėčiau savo portretą taip, kad Lietuvos prispaudė visai nesimatyti. Skaitėsi, kad "papošta", bet kiti paveikslai sulaukė lelijų ir rūtų...

Po pradžios mokyklos, toliau — mokslas Marijampolės gimnazijoje. Čia — slapta lietuviškas veikimas, dalyvavimas mergaičių lavinimosi kuopelėse (kaip lietuvių kalbos ir kt.) ir tautiškai menišką darbą per chorą ir vaidinimus. M. Galdikiene pasakoja:

M. Galdikiene

— Kas man sudarė didelį, nepamirštamą įspūdį iš tų laikų, tai suaugusių kursuose mokymasis lietuviškai rašyti vyresnio amžiaus žmonių. Atsimenu, būdavo labai laimingos moterys, išmokusios rašyti, ypač dėl to, kad tokiu būdu galėdavo pačios parašyti į Ameriką savo vaikams, seserims, broliams.

— Spaudos draudimas buvo didelė ryškė Lietuvai. Turbūt ir Tamstos šeima turi prisiminimų iš to laikotarpio?

— Gimnazijoje būdavo leidžiami slapti laikraštukai, prie kurių leidimo prisidėdavo ir mano vyresnysis brolis. Nė kartą jis buvo įieškomas policijos ir ne viena krata daryta mūsų namuose.

— Ar tuo metu visą laiką gyvenote Lietuvoje?

— Baigusi gimnaziją, išvykau į Petrapilį studijuoti humanitarinių mokslų. Tuo metu prasidėjo ateitininkų judėjimas.

— Kiek girdėjau, pirmoji suorganizuote ateitininkus Petrapilyje?

— Po arbatėlių priedanga šaukdavome susirinkimus. Taigi, ateitininkų veikimas taip pat buvo slaptas.

— Rodos, ateitininkams Petrapilyje ir pirmininkavote?

— Taip. Be to, dalyvaudavau lietuviškuose choruose ir vaidinimuose, nors ir mažai būdavo atliekamo laiko nuo studijų.

Grįžtame į dabartį. Laikai panašūs į anuos, tik ką minėtus. Ir vėl esame prispausti, ir vėl turime kietai kovoti už Tėvynės laisvę. Dabar dar nykia, esame —

Tremtyje.

Daug tekę M. Galdikienei klajoti iš vietos į vietą po svetimą dangum V. Europoje. Vokietijoje — ilgiausias etapas Freiburge, netoli Šveicarijos sienos. Visuomeninė veikla — šiame mieste Lietuvių Katalikių Draugijos atkūrimas, be to, ateitininkų organizavimas.

M. Galdikiene yra viena mūsų didžiausių visuomenininkių. Pavyzdys moters, kuri moka ištvermingai kovoti ir eiti su gyvenimu, nebudama sunkumų ir vargo. Jos nuopelnai ir tremtyje nesuskaitomi.

Štai ir Paryžiuje nuo 1947 m. ji veikia Lietuvių Šalpos Moterų Sekciijoje, tarptautinėse moterų organizacijose.

— Ar lietuvių moterų organizacijos turi daug ką pasiūlyti iš tarptautinių organizacijų, su kuriomis Jums tenka Paryžiuje susidurti?

— Lietuvių susiorganizavimo atžvilgiu ne tik kad neatstovaujame, bet kai kuriais atvejais net pažangesnės.

Nekartą teko klausytis Paryžiuje M. Galdikienei paskaitų. Motinos dienos minėjimuose, pabaltiečių susirinkimuose ir kitur. Moterų klausimų nagrinėjimas visuomenėje, šeimose, tautos gyvenime, religijos išlaikyme — svarbiausios tų paskaitų temos. Ji nuolat buvo ir visada liks moters buities ginėja ir aiškintoja.

Atkūrimas Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjungos — kuri nūnai vadina Pasaulio Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjunga — pats didžiausias M. Galdikiene darbas tremtyje. Šis uždavinys nėra lengvas, reikalauja daug atsidėjimo ir ištvermės. Sujungti lietuvių katalikus pasaulyje — yra vienas gražiausių tikslų, kuris turi rūpėti visoms.

— Ar jau daugelis lietuvių katalikių organizacijų atsiliepė į skatinimą burtis?

— Anglijos, Argentinos, Australijos, Jungtinių Amerikos Valstijų, Kanados — daugumoje, laukiama prisijungiant visų.

— Neseniai suėjo Lietuvių Katalikių Draugijos 40 m. jubiliejus. Kiek žinau, Kanados Lietuvių Katalikių Moterų Draugija šiai sukakčiai paminėti žada išleisti knygą?

— Taip. Pasaulio Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjungos sudaryta Redakcinė Komisija paruošė ta proga lietuvių katalikių veiklos 40 m. apžvalgą, kuri išeis maždaug 160-ties puslapių.

— Ruošiamės tarptautiniam Pasaulio Katalikių Moterų ir Mergaičių Organizacijų Unijos kongresui, kuris įvyks balandžio mėn. Romoje. Jame daly-

Pavasario gėlės

GRAIKĖMS MOTINOMS RUSAI IŠPLEŠĖ 28.000 VAIKŲ

Moters Padėties Komisija Paryžiuje d-rė S. G. Mazaprie JT yra susirūpinusi, koks rakis įsteigė pasaulinę organizaciją, vardu "Appel a toutes les femmes de la terre", kuri renka Prancūzijos gyventojų parašus po reikalavimu grąžinti graikėms jų vaikus. Organizacijos parašus įteiks Trygve skubata atgal į Salonikus apie 300 vaikų. Taigi, menka pagoda, kai 27.700 tebekaliningai komunistų prieglaudose. Paryžiuje susidūrti.

IŠ MOTERŲ VEIKLOS

O. Zailskienė ruošia Chicagoje "Mergaitės Teisė". Moterų tarpe esą sunku surasti kaltintoją.

Chicagoje Sodaliųjų mėnesinės pamaldos su konferencijomis, vykstančiomis Tėvų Jėzuitų Namuose, nėra uždaros, kaip daugelis spėja. Mergaitės ir moterys yra kviečiamos gausiai jose lankytis.

Dr. E. Eleonora Vitkutė sėkmingai dirba moksline darbu Fordham universitete. Ji yra susipratusi ketvirtosios kartos lietuvaitė.

Conn. L. K. Moterų S-gos suvažiavimas įvyks balandžio 20 d. Manchesteryje. Suvažiavimo metu bus sudaryta programa ateities veikimui.

J. Augaitytė televizijoje. Kovo 22 d. solistė Jozė Augaitytė dalyvavo Reciprocity Club of Philadelphia koncerte, kurs buvo transliuojamas per radiją ir televiziją.

J. Jakavonytė, pirmoji moteris — rėkėsiu inspektorė Naujoje Anglijoje, buvo pagerbta specialiu pobūviu.

vaus ir Pasaulio Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjungos atstovės. Kongreso metu bus įteikta Šv. Tėvui augščiau minėtoji knyga.

— Gerb. ponija, berods, už kurio laiko ruošiatės rykti į JAV?

— Ruošiuos jau seniai. Dar iš Lietuvos buvau vis kviečiama vykti su prakalbam, bet įvairios pareigos neleido tai padaryti. Dabar turbūt tikrai jau teks neužlgo vykti į JAV. Apie šį kraštą tiek girdžiu įvairių nuomonių, kad bus įdomu pačiai pažinti. — baigia pasikalbėjimą M. Galdikiene.

U. Žemaitienė (Chicago) G. Gudauskienėi ir rekordus įgiedojo rožančių, litanijas, laidotuvių giesmes ir raudas, įvairių metų laikų "kantičkas" ir dabar dainuoja liet. vestuvinės dainas.

Br. Jakubauskaitė įgiedojo ir rekordus Budriūno "Maldą" ir Sasnausko "Skubink prie Kryžiaus".

Polyna Stoška Vienos Operoje turėjo didelį pasisekimą. Kovo 7 d. ji dainavo Verdi operoje "Forza del Destino" pirmąją rolę.

Smulkininkės E. Kuprevičūtės rečitalis Paryžiuje, Ecole Normale de Musique salėje įvyko kovo 6 d. Pasisekimas buvo didelis, spaudos įvertinimas labai palankus.

Common Cause moterų organizacija rūpinasi SSSR pavergtųjų kraštų išlaisvinimu. Joje dirba B. Darlys, M. Kižytė ir V. Jonuškaitė.

Toronto ateitininkės gražiai pasirodė Šv. Kazimiero minėjime.

Skautininkė Lukoševičienė sėkmingai veikia Montreale skautų tarpe.

M. Balkūnaitė, Škotijos lietuvių veikėja, vieši pas savo seserį Montrealyje.

Solistė E. Kardelienė vyks koncertuoti į Bostoną ir Worcesterį.

J. Ambrozaitienės vedama Sao Paulo Liet. Bendruomenės tautinių šokių grupė puikiai pasirodė koncerte Rio de Janeiro.

J. Pečiūnionytė baigė medicinos mokslus Zuericho universitete.

VELYKŲ STALAS

STEFANJA STASIENĖ, Cleveland, Ohio

Velykų stalą puošia žalumynai, įvairiai ornamentuoti margučiai ir Velykų kepiniai, kaip pav., įvairūs plokštainiai, bobos, šviesūs tartai, nugatas ir t.t. Ne perkrautas valgias, bet skoningai papuoštas velykinis stalas suteiks šeimai ir svečiams šventiškos nuotaikos, o šeiminiškai džiaugsmo bei pasididžiavimo.

Plokštainis "Čigonas"

Imti: 6 kiaušiniai, 1/2 stikl. bulvinių miltų arba "corn starch", 1 stikl. cukraus, 1 stikl. šviežių razinų, 1 stikl. tamsių razinų (korinkų), 1/2 stikl. pjaustytų džiovintų figų, 1 stikl. pjaustytų džiovintų slyvų, truputį lazdyno riešutų, 1 arbat. šaukšt. malto cinamono, 1 arbat. šaukšt. gvazdikėlių.

Trynius su cukrumi ištrinti iki baltumo, sudėti "corn starch", nuplautas ir nusausintas razinkas, miltus ir prieškonius. Visą išmaišyti. Sudėti išplaktus baltumus. Atsargiai išmaišyti. Skardą iškloti vafliais arba plotkelėmis ir supilti paruoštą tešlą. Kepti orkaitėje, nestipriame karštyje, 35 min.

Karališkasis plokštainis

Imti: 1 stikl. nesudėto sviesto, 1 stikl. cukraus, 1/4 stikl. miltų, 4 trynius, 1 citriną, 1/2 arbat. šaukšt. kilimo miltelių.

Sviestą gerai ištrinti iki baltumo, dėti po trynį, po šaukštą cukraus ir po šaukštą miltų visą laiką trinant, kol viską sudėsime. Pabaigoje sudėti kilimo miltelius, įtarkuoti citrinos žievės ir išpausti citrinos sunkos. Gerai išmaišius, tešlą supilti ant skardos, išklotos sviestuotu popieriu. Kepti vidutinėje karštyje. Iškepus papuošti glajumi ir kopotais riešutais.

Nugatas

Imti: 1/2 sv. cukraus, 1/2 sv. bityų medaus, 1/2 sv. riešutų (branduolių), 6 kiaušinių baltumai.

Dėti į verdantį vandenį. Virti 10 min. Išgriebus, užpilti karštu tirpytu sviestu ir pabarstyti pyrago džioviesiais. Atskirai paduoti rūgščią grietinę.

Taip pat galima šitaip padaryti karštą sirupą pilti į iš-orkaitėje.

Gertrūda Benešūnienė

Kovo 24 d. palaidojome Gertrūdą Benešūnienę. Ji paskutiniuoju laiku gyveno Miami. Floridoje, su dukra Ona ir žentų Alfonsu Kaulakiais. Tačiau savo amžinam poilsiui vietą pasirinko Chicago lietuvių Šv. Kazimiero kapinėse, šalia savo vyro. Jos vyras buvo vienas iš pirmųjų tos parapijos organizatorių.

G. Benešūnienė kilo iš Šiaurės apskr., Grūdžių parapijos. Į Ameriką atvyko prieš 47 metus. Gyvendama Chicagoje, priklauso Šv. Petronėlės Rūd-jai, Zagaričių klubui, Raudonojo Kryžiaus vienetei ir Balso skyriui. Miami priklauso Lietuvių Piliečių klubui ir Balso skyriui. Rėmė visokią drauginę, visuomeninę bei labdaros veiklą, tai rankdarbiais, tai maistu, darbu ar pinigais. Kadangi bu-

plaktus baltymus. Pilant gerai maišyti, kad nesutrauktų. Šitą mišinį tuoj užkaisti ir ant lengvos ugnies kaitinti tol, kol mėsos atstos nuo kraštų. Sudėti riešutus ir dar šiek tiek pakaitinti. Kai nugatas pradeda kietėti, pirštu storumu tepti ant plotkelės ir kita pridengus kuo nors užslėgti.

Kvepianti loba

Imti: 2/3 stikl. pieno, 1 unc. mielių, 4 1/2 stikl. sijotų miltų, 6 kiaušinius, 1/2 sv. nesudėto sviesto, 1 stikl. cukraus pudros, 1 citriną, 1/2 stikl. šviežių mažų razinų, porą apelsinų žievelių (cukruje virtų), truputį druskos.

1 stikl. miltų su mielių pašildytame piene užmaišyti. Šitoj vietoj pastatyti, kad pakiltų. Kai pakils, dėti truputį druskos ir gerai išplakti. Paskui sudėti su cukrum ištrintus kiaušinių trynius ir likusius miltus. Vėl išplakti. Sudėti gerai išskutą sviestą, 4 kiaušinių išplaktus baltymus ir pastatyti antrą kartą, kad pakiltų. Galop sudėti nuplautas ir nusausintas razinkas, įtarkuoti citrinos žievelės, išpausti citr. sunkos ir sudėti smulkiai pjaustytas apelsinų žieveles. Gerai išplakti ir supilti į paruoštą apvalią, augštą formą. Pastatyti šiltai, kad pakiltų. Kai pakils, kepti karštoje orkaitėje 1 val. Iškepus, neišimti iš formos, kol neatvės. Išformuoti iš formos paguldinti ant šono. 1/2 stikl. vandens ir 1/4 stikl. cukraus pavirinti. Praušus, įpilti 2 arbat. šaukšt. romo ar arako. Tuo sirupu sudrėkinti bobos viršų ir pabarstyti cukraus pudra.

Virti varškėčiai

Imti: 1 sv. varškės, 3 saujas miltų, 2 kiaušinius, druskos. Visą sudėjus gerai išmaišyti. Jei tešla per skysta, dėti dar miltų. Iškočioti piršto storumo volelius ir supjaustyti 1/2 colio ilgumo gabalėliais. Dėti į verdantį vandenį. Virti 10 min. Išgriebus, užpilti karštu tirpytu sviestu ir pabarstyti pyrago džioviesiais. Atskirai paduoti rūgščią grietinę.

Taip pat galima šitaip padaryti karštą sirupą pilti į iš-orkaitėje.

vo nuosirdi ir linksmo būdo, tad turėjo ir daug draugų, kuriuos gausiai ją palydėjo į kapus.

Velionė išaugino dukrą Oną Kaulakienę, kuri su vyru Alfonsu gyvena Miami ir ten mokytojauga augtėsnėje mokykloje. Abu Kaulakiai gyvendami Chicagoje buvo veikūs Chicago Lietuvių Taryboje, Balfe ir kitose organizacijose. Miami taip pat yra pirmaeiliai veikėjai.

Velionė išlydint iš Miami į Chicago, prelatas J. Balkūnas atlaikė iškilmingas Šv. Mišias, asistavo kun. Skripkus ir kun. Garmus — pastarasis pasakė gražų pamokslą; kun. Mažrimas vargonais grojo ir giedojo. Tai buvo jausmingas, gražus atsisveikinimas. Tebūnie lengva šios šalies žemėlė Gertrūda. — E. S.